

Vastseliina rahvamajal oli 65. sünnipäev

Aastatel 1950–1959 oli Vastseliina rajooni keskus. Vana magasiait, kus rahvas seni koos käis, selleks enam ei sobinud. 8. märtsil 1956 avas uksed uus, klassitsistlikus stiilis sammastega maja, mis algselt kandis Vastseliina agro- zoopropaganda maja nime. Rajooni kultuurimaja avamine oli suursündmus. Korraldati pidu ja kontsert, rahvas ei mahtunud saali, inimesed seisid treppidel ja all fuajees – nii kirjutab vana ajaleht Vastseliina kultuurimaja avamisest. Aastast 1991 kannab maja hoopis Vastseliina rahvamaja nime. Uhke, väärikas ja taas pisut ajahambast puretud maja on oma eluajal mitmel korral ülesvuntsitud nii seest kui väljast. Vahetatud on katus, värskendatud välisfassaadi, vahetatakse aknaid, remonditakse ruume ikka uuesti ja uuesti. Vahel tundub, et toimetused ei jõua iial ajale järele – selliselt paneb tundma maja, mis 2021. aastal tähistab 65. sünnipäeva.

Oled kindlasti nõus väitega, et paikonna teevad eriliseks inimesed, tänu kellele tehakse piirkonnas

just seda, mida erilised inimesed armastavad teha. Meie majas on olnud enne ja on ka praegu imelised inimesed – ringijuhid, tänu kellele on rahvamajas palju huviringe ja huvilistel on võimalus oma vaba aega sisustada. Tantsumemm Helju Mürsepp andis edasi oma tantsuoskusi 63 aastat. Tänu temale on Vastseliina piirkonnas palju rahva- ja peotantsu harrastavaid inimesi. Rahvamajas tegutsevad segarahvatantsurühm Kullerid, neidude ja eakate ning naistantsurühm. Noored harrastavad show- ja vabatantsu. Paaril korral sai koos käia ka 5 rütmi tants, millele veel ei jõudnud reklaamigi teha. Huvigrupp on olemas ja kui olukord võimaldab, saavad huvilised selles taas kaasa lüüa. Imikutele ja mudilastele alustas sel hooajal tegevust Vastseliina latsi mängotsõõr.

Pikkade traditsioonidega on olnud puhkpilliorkester ja koorilaul. Täna on jäänud alles Vastseliina-Misso puhkpilliansambel. Koorilaulu hetkel Vastseliina rahvamajas ei kuule. Laulutühi-

miku täidab eakate klubi Heldela lauluansambel. Eakatel on võimalus osaleda ka võimlemisrühmas. Kolmel päeval nädalas toimuvad järjepidevalt aeroobikatreennid ning kord nädalas jooga.

Tasapisi proovib eluvaimu sees hoida ka laste ja noorte näitering. Olime sügiseks plaaninud alustada ka nukuteatriga. Erinevatel asjaoludel see siiski nii ei läinud, aga mõte jääb tallele ja paremat aega ootama.

Teisipäeviti oli rahvamajas kinopäev. 12. märtsil sai juba aasta, mil eriolukord kinomaailma meie jaoks lukku pani. Siiski on olnud võimalus paaril korral kinoekraan alla lasta kui esilinastusid filmilaagri ajal tehtud filmid.

Esmaspäeva ja teisipäeva õhtutundideni kostub kaugele trummipõrin, sest muusikakooli trummiklassi õpilased on rahvamaja tundi tulnud.

Peale rahvamaja on Vastseliina piirkonnas võimalik teha veel palju

huvitavat, mida pakuvad Vastseliina piiskopilinnuse SA, gümnaasium, noortekeskus, muusikakool, raamatukogud, spordiklubi, külakeskused ja seltsimajad ning erinevad mittetulundusühingud, seltsingud ja ettevõtlikud inimesed. Vastseliina on rikas oma huvitegevuse valikute poolest. Meil on väga hea koostöö.

Peale huvitegevuse toimuvad majas teatrid, kontserdid, tantsuõhtud, koosolekud, seminarid, sünnipäevad, pulmad jne. See on kokku viinud meid suurepärase inimesega, kes on meie üritusi rikastanud või öla alla pannud: osaühingu Scan Production sponsoreeritud välilava, Romelina kohviku suupistelauad, Sander Lepla ja Joosep Kurmi heli- ja valguslahendused, osaühingu Uus Kontsert pakutavad esinejad, Anne-Ly kommid, Kolotsi talu, Juustupoisid, endine Vastseliina ning praegune Võru vald ja paljud-paljud teised.

2021. aasta on meie maja jaoks eriline aasta, sest 65 aastat on piisavalt väärikas vanus tähistamiseks.

Sünnipäeva-aastal oleme plaaninud tutvustada meie maja tegevusi aegade algusest saati ehk siis vaatame tagasi aastast 1956 kuni tänaseni. Toome teieni inimesed, kes on meie majas tegutsenud ja ringid, mis on meie majja sadu ja sadu inimesi kokku toonud. Seda kõike näitame veebikanali kaudu. Küll tuleb ka aeg pidu pidada.

Plaanis on kokku koguda mälestused inimestelt, kellel on seoses Vastseliina rahvamajaga midagi meenutada. Siinkohal teengi esimese üleskutse: „Kui sinul, hea rahvamaja sõber või küllastaja, on midagi toredat või siis ka mitte nii väga toredat juhtunud seoses Vastseliina rahvamajaga (ringis, kontserdil, etendusel jne) ja oled valmis seda ka meiega jagama, siis ole hea ja pane oma lugu kirja ning saada meile aadressil rahvamaja@vastseliina.ee.“

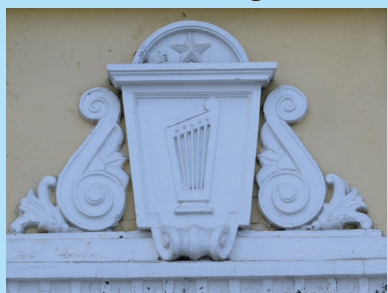
Sellel keerulisel ajal soovin kõigile rõõmsat meelt ja jään ootama uusi ja põnevaid kohtumisi!

Anneli Lõhmus
Vastseliina rahvamaja juhataja

Huvitavaid fakte, leide ja tähelepanekuid Vastseliina piirkonnast ja rahvamajast

- 1994. aastal sai rahvamaja endale pruunid sametiga kaetud klapptoolid. Täna võid neid toole näha veel lisaks rahvamajale Viitka päevakeskuses ja Loosi seltsimajas. Põnevust ja suursugusust annab tooliloole fakt, et need on pärit Estonia teatrimajast.

- Vastseliina rahvamaja paraadukse kohal on maja algusaataid silmas pidades ajastule kohane märk. Kas oled märganud?

- Aastakümneid on Vastseliina kihelkonnas naised kandnud rohelistriibulisi rahvariide-seelikuid. Rahvariideuurijad on aga avastanud, et selline triibusüsteem kuulub hoopis Vaivara kihelkonna rahvariide-seelikule. Mis seal ikka. Seelik on ikka ilus ja kui seda on kantud nii palju aastaid, siis on see ka meile justkui omaks saanud. Kui sul on aga soov valmistada endale Vastseliina kihelkonna rahvariideseelik, siis pead valima näiteks sellise nagu pildil.

- Rahvamaja arhiividokumente uurides leidsin korralduse, mis on välja antud Võru rajooni Vastseliina Küla Tööraha Saadikute Nõukogu Täitevkomitee poolt 5. veebruaril 1965. aastal. Korraldus on välja antud seoses griepideemia puhkemisega Vastseliina külanõukogus ja annab juhised, kuidas sellises olukorras käituda. Ei midagi uut: ruumide desinfitseerimine (kloorlubjaga), ruumide õhutamine, ruumide soojus vähemalt 18 soojakraadi, üritustele minemise keeld jne.

- Tähelepanelik vaataja võib vanadelt fotodelt leida rahvamaja katuselt terrassi. Ehkki pööningul ringi kolades sellest ühtki märki enam alles pole, kinnitab foto fakti.

- Vastseliina rahvamaja saali sisenedes jääb laes silma omalaadne dekoratiivsõrestikuga lambisüsteem, mis ripub 50 cm laest allpool ja on paigutatud kärjekujuliselt. Projekti järgi oleks pidanud lagi olema värvitud ka tumepunaseks. Selline lagi on valminud 70ndate alguses. Algusaastatel rippus laes hoopis lühter.

Fotod pärinevad Vastseliina rahvamaja erakogust ja Anneli Lõhmuse erakogust.

Faktid selekteeris Vastseliina rahvamaja juhataja Anneli Lõhmus.

Võru vallavalitsuse märtsikuu istungitelt

Võru vallavalitsusel toimus märtsikuu kaks istungit.

9. märtsil toimunud Võru vallavalitsuse istungil:

- Kinnitati Võru valla 2021. aasta hankeplaan.
- Algatati riigihange „Võru valla haljasalade hooldus 2021-2022 aastaks“, määrati hankemenetlusviis, vastutav isik ning kinnitati hankedokumentid ja hankekomisjon.
- Lihtsustatud korras hanke „Võru valla teekatete korduspindamine 2021“ parimaks pakkujaks tunnistati osaühing RoadWest ning lihtsustatud korras hanke „Väimela tööstusala välireklaami valmistamine ja paigaldamine“ parimaks pakkujaks osaühing Ruut Disain.
- Anti projekteerimistingimused Navi külas Kellu tee 12 katastriüksusele elamu ja garaaži püstitamiseks, Vana-Saaluse külas Tammepõllu katastriüksusele päikeseelektrijaama rajamiseks ja Lilli-Anne külas Piho-Jaani katastriüksusele elamu püstitamiseks.
- Keelduti projekteerimistingimuste andmisest Sõmerpalu alevikus Nursipõllu katastriüksusele ka 4,32 hektari suurusele alale päikeseelektrijaama püstitamiseks ja Osula külas Jõeveere katastriüksusele päikeseelektrijaama püstitamiseks, kuna projekteerimistingimuste taotlused ei vastanud kehtivale üldplaneeringule.
- Anti ehitusload Võlsi külas Võlsi tee 19 kinnistule sauna püstitamiseks, Kose alevikus Vaarika tänav 9 kinnistul asuva aiamaa laiendamiseks ja rekonstrueerimiseks üksikelamuks, Navi külas Poe kinnistul asuva kaupluse elektrisüsteemi ümberehitamiseks ja Jaagumäe kinnistul asuva sigala elektrisüsteemi ümberehitamiseks ning Meegomäe külas Andsujärve tee 12 kinnistule üksikelamu püstitamiseks.
- Otsustati jagada Rāpo külas asuv Modi katastriüksus, Verijärve külas asuv Sooriba katastriüksus, Navi külas asuv Haavapuu katastriüksus, Osula külas asuv Sangamaa katastriüksus, Mäekülä külas asuv Sanga-Petri katastriüksus ja Mäekülä külas asuv Teeristi katastriüksus ning muuta Mõksi külas asuvate Vanamõksi katastriüksuse ja Kristeni katastriüksuse piire.
- Anti nõusolek isikutele Parksepa alevikus neile kuuluva kinnistu

- kõrval asuva maatüki liitmiseks ja erastamiseks asukohaga Karja tänav 2c, Tehnika tänav 10a ja Tehnika tänav 12a.
- Võeti vastu korraldus Kamnitsa külas, Orava külas ja Tsolgo külas asuvate ehitiste peremehetuse tuvastamise ja vara arvele võtmise kohta.
- Kinnitati Võru valla 2020. aasta kaasava eelarve hääletusel osalenud ettepanekute paremusjärjestus: madalseiklusrada Kääpa külla – 42 häält, tuletõrje veevõtukohtade rajamine hajaasustuses – 30 häält, infotahvliid kõikidesse küladesse – 12 häält ja Voki-Tamme bussipeatuse rajamine mõlemal suunal – kaks häält.
- Kinnitati Kagu-Eesti spetsialistide eluasemete toetusmeetme rakendamiseks uued taotlusvormid.
- Seoses toetuse eraldamise aluseks oleva määruse tingimuse rikkumisega, otsustati nõuda isikult tagasi hajaasustuse programmist 2019. aastal veetrassi projekteerimiseks ning ehitamiseks antud toetus.
- Kinnitati hajaasustuse programmi 2020. aasta toetuse kasutamise aruanne ja elamu rekonstrueerimise toetuse kasutamise aruanded.
- Pikendati munitsipaalorterite üürilepinguid.
- Anti välja korraldused vallavara enampakkumise korras võõrandamiseks asukohaga Külvaaja 5, Osula küla, alghinnaga 10 000 eurot ja Nursi tee 14-4, Sõmerpalu alevik, alghinnaga 300 eurot.
- Otsustati sõlmida riigi poolt eraldatud sihtotstarbelise toetuse kasutamiseks lepinguid mittetulundusühinguga Loosi Kandi Selts Loosi rahvamaja renoveerimiseks, mittetulundusühinguga Järvere Külaselts Vagula järve avaliku ujumisala laiendamiseks, mittetulundusühinguga Kündja Külaselts külaseltsi hoone WC, kanalisatsiooni ja vesivarustuse ehituseks ja mittetulundusühinguga Orava Niitsiku külamaja renoveerimiseks.
- Kiideti heaks aktsiaseltsi Võru Vesi, osaühingu Kanepi Haldus, osaühingu Saverna Teenus, OÜ Orava Teenus ja osaühingu Võru valla Veevärk vahel sõlmitud notariaalne ühinemisleping ja ühinemisaruanne.
- Otsustati teha ettepanek mittetulundusühingule Eesti Pakendiringlus avaliku pakendikonteineri paigaldamiseks Võlsi, Kirumpää ja Kolepi küladesse ja Kose alevikku.

- Kiideti heaks kauplusautode Aaroks OÜ ja Rändkauplus OÜ 2020. aasta toetuse kasutamise aruanded ning otsustati sõlmida toetuslepingud aastaks 2021.
- Otsustati tellida lisatööd Kirikumäe järve silla rekonstrueerimiseks.
- Arutati Parksepa korteriühistu taotlust kõnnitee rekonstrueerimiseks.
- Võeti vastu korraldused sotsiaaltoetuste määramiseks ja sotsiaalteenuste osutamiseks.
- Arutati kohalike omavalitsuste teenuste arendamise programmis osalemist, Heateo Sihtasutuse haridusfondi algatuse osalemist ning arengukavade koostamise korra muutmise algatamist.
- Otsustati sõlmida Roosu taluga rendileping üheaastase tähtajaga erinevate vaba aja tegevuste läbiviimiseks Sulbi piirkonna täiskasvanutele ja lastele.
- Kinnitati Kääpa noortekeskuse noorsootöötaja ametikoha avaliku konkursi võitjaks Laura Loikmann ning kuulutati välja avalik konkurss majandustöötaja ametikohale.
- Otsustati esitada mittetulundusühingule Võrumaa Partnerluskogu juhatuse liikme kandidaatideks senised juhatuse liikmed ettevõtjate esindaja Meelis Koppel osaühingust Puigar ja kolmanda sektori esindaja Toomas Kaun mittetulundusühingust Sõmerpalu Jahtkond.

23. märtsil toimunud Võru vallavalitsuse istungil:

- Seoses kevadiste ilmastikutingimustega otsustati keelata kõikidel teeregistris olevatel Võru valla teedel üle kaheksa tonni registri-massiga sõidukite liiklemine alates 26. märtsist 2021. Liikluspiirang ei kehti aktsiaseltsi Eesti Keskkonna-teenused jäätmeveokitele. Piirang kehtib kuni käesolevat korraldust muutva õigusakti vastuvõtmiseni.
- Lükati tagasi lihtsustatud korras hanke „Kääpa Põhikooli hoone ruumide ehitus- ja remonttööd“ kõik pakkumused, kuna kõikide vastavaks tunnistatud pakkumuste maksumused ületasid hankelingu eeldatavat maksumust ja on hankija reaalistest võimalustest nii palju suuremad, et hankelingu sõlmimine ei ole sellise maksumusega hankijale vastuvõetav. Otsustati viia pärast hanke mahtude täpsustamist läbi uus hange.

- Anti projekteerimistingimused Väiso külas Ragmari katastriüksusele saunamaja püstitamiseks, Lapi külas Väike-Põllu katastriüksusele elamu püstitamiseks, Vagula külas Uus-Soe katastriüksusele abihoone püstitamiseks, Külaoru külas Saare katastriüksusel asuva elamu laiendamiseks üle 33 protsendi selle esialgu kavandatud mahust ja Meeliku külas Möldre maaüksusel asuva elamu laiendamiseks üle 33 protsendi selle esialgu kavandatud mahust.
- Anti ehitusload Vastseliina alevikus Võidu tänav 1b kinnistul asuva suusabaasi küttesüsteemi ümberehitamiseks, Tagakülas Maasikmäe kinnistule puurkaevu rajamiseks, Meeliku külas Kõrgemäe kinnistule üksikelamu püstitamiseks ja Verijärve külas Mäeveere kinnistule üksikelamu püstitamiseks.
- Anti kasutusload Võlsi külas Tamulakalda tänav 26 kinnistule püstitatud elamule, Kääpa külas Kapa kinnistule püstitatud päikeseelektrijaamale, Viitka külas Viitka külakeskuse kinnistule rajatud mänguväljakule ja Kose alevikus Ööbiku tänav 2 kinnistule püstitatud üksikelamule.
- Otsustati seada Võru vallas Lepassaare külas asuvale Vaksali katastriüksusele tasuta ja tähtajatu isiklik kasutusõigus osaühingu Elektrilevi kasuks.
- Otsustati seada Võru vallas Saaremaa külas asuvatele Rannulariba ja Oru katastriüksustele tähtajatu suundvaldus osaühingu Elektrilevi kasuks.
- Määrati Võru vallas Tsolgo külas, Kamnitsa külas ja Orava külas arvele võetud peremehetute ehitiste teenindamiseks vajalike teenindusmaade suurused, sihtotstarbed ja koha-aadressid.
- Kinnitati hajaasustuse programmi 2020. aasta toetuse kasutamise aruanne.
- Arutati Võru valla üldplaneeringusse lisatavate kergliiklusteede rajamise küsimust, Kääpa-Obinitsa-Võmmorski-Petseri ja Võru-Räpina riigiteedele bussipeatuste rajamist ning Cleveroni pakiautomaatide pakkumist.
- Otsustati panna üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu avalikkusele tutvumiseks välja viies asukohas: Võru vallavalitsuses, Osula raamatukogus, Lasva raa-

- matukogus, Orava raamatukogus ja Vastseliina raamatukogus. Avalike arutelude toimumise viisi, asukohtade ja arvu osas kujundatakse seisukoht pärast eelnõude avaliku väljapaneku lõppu (sõltuvalt ettepanekute või vastuväidete arvust ja kogunemistele seatud piirangutest).
- Otsustati suunata Võru vallavolikogule Vöhandu detailplaneeringu vastuvõtmise eelnõu, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni investeeringute teostamise plaani muutmise eelnõu, valla teede ehitusprojektide koostamise tellimise eelnõu, vallavara tasuta kasutusse andmise eelnõu, Võru maakonna arengustrateegia 2035+ lisa 3 „Tegevuskavad ja seirenäitajad“ kinnitamise eelnõu, sihtasutusega Võru Kannel koostöölepingu sõlmimise eelnõu ja haridusasutuste arendusprojekti osalemise eelnõu.
- Määrati sotsiaaltoetust puudega lapse invaabivahendi ostu kompenseerimiseks.
- Otsustati, et ei osaleta EOK pilootprojekti „Sport koolis“.
- Kinnitati väikehanke „Rahvastikuprognosi ja hoone jätkusuuliku kasutamise plaanikoostamine“ parimaks pakkujaks osaühing Haap Consulting.
- Arutati Pikakannu seltsimaja kasutamise lepingu pikendamist, abitaotlust fotonäituse korraldamiseks, mittetulundusühingu Rahvalööts toetuse taotlust, isikliku sõiduauto kompenseerimist, edasisi tegevusi võlglastega ja sihtasutuse tegevuse lõpetamist.
- Tunnistati lootusetuks nõuded summas 191,07 eurot.
- Sihtasutuse Puiga Spordihoone nõukogu liikmeteks nimetati järgmiseks kolmeks aastaks senised nõukogu liikmed Georg Ruuda, Meelis Koppel ja Juris Juhansoo.
- Võeti vastu korraldus vallavanema puhkusele lubamiseks üheks päevaks, s.o 01.04.2021.
- Tehti ettepanek Võrumaa arenduskeskusele nimetada Võru valla poolt kohaliku omaalgatuse programmi hindamiskomisjoni liikmeks arendusspetsialist Mairi Raju-Toots.

Inga Leelanss
vallasekretär
782 1365, 5692 0660

Võru vallavolikogu märtsikuu istungilt

Võru vallavolikogu märtsikuu istung toimus 10. märtsil elektrooniliselt Zoomi keskkonnas.

Otseülekannet volikogu istungist sai avalikult vaadata Võru vallavalitsuse YouTube'i kanalilt, kust on võimalik seda ka järele vaadata.

Järgnevalt volikogu tehtud otsustest:

- Otsustati rahuldada vained Võru vallavolikogu 13.01.2021 otsuse

- nr 247 „Võru valla avalikult kasutatavate tervikteede nimekirja kinnitamine“ kohta ning tunnistati nimetatud volikogu otsus kehtetuks.
- Kinnitati uus Võru valla tervikteede nimekiri.
- Muudeti Võru vallavolikogu 17.02.2021 määrust nr 105 „Võru valla 2021. aasta eelarve vastuvõtmine“.
- Finantsosakonna juhataja Jaano Uibo andis ülevaate Võru valla 2020. aasta eelarve täitmisest. Abivallavanem Juris Juhansoo

tutvustas Võru valla ettepanekuid meetmesse „Säästlikumaid liikumisviise soodustava taristu rajamine“.

Inga Leelanss
vallasekretär
782 1365, 5692 0660

VÕRU VALD

Valitsus pikendab piiranguid
kuni 25. aprillini

VABARIIGI VALITSUS

Jätkuvalt saab taotleda toetust eraisikute vee- ja kanalisatsioonitaristu rajamiseks

Kaks ja pool aastat tagasi avas keskkonnainvesteeringute keskus (KIK) eraisikutele suunatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise toetuse, mille eesmärk on tagada inimestele kvaliteedinõuetele vastava joogivee kättesaadavus ning reovee nõuetekohane kogumine ja puhastamine reoveekogumisaladel suurusega 2000 inimekvivalenti ja enam. Toetusmeetme kogumaht on 17 miljonit eurot.

Aktsiaseltsi Võru Vesi tegevuspiirkondades Võru- ja Põlvamaal saavad taotlusi KIKile esitada Võru (Võru linn ja Võru valla lähiumbrus), Väimela, Parksepa, Puiga, Orava, Lasva, Kääpa, Otsa, Sõmerpalu, Osula, Järvere, Haanja, Ruusmäe, Antsla, Kobela, Vana-Antsla, Kuldre, Uue-Antsla, Kanepi, Põlgaste, Saverna ja Krootuse reoveekogumisalade elanikud. Toetust saavad taotleda kinnis- tusraamatusse kantud kinnisasja või hoonestusõiguse füüsilisest isikust omanik, ühisomanik või kaasomanik. Toetust antakse elamu ühendamiseks ühisveevärgi ja/või -kanalisatsiooniga, mida toetatakse juhul, kui selleks on

olemas võimalus, aga mingil põhjusel ei ole kinnistu veel liitunud.

Toetuse suurus lähtub sarnaste ehitustööde 2018. aasta jaanuaris välja selgitatud keskmisest maksumusest ning sõltub rajatava torustiku pikkusest. Toetuse summad jäävad vahemikku 1382–3792 eurot. Taotlusi võetakse vastu kuni eelarve täitmiseni. KIK menetleb taotlusi nende esitamise hetkest, sellele kulub umbes kaks kuni neli nädalat ning pärast rahastuseotsuse saamist on aega kuus kuud ehitustööde elluviimiseks ja KIKile lõpparuande esitamiseks.

Praeguseks on Võrumaal toetuse rahuldamise otsuse saanud 303 kinnistuomanikku kogusummas 906 472 eurot. Kogu Eestis on hetkeseisuga eelmainitud meetmest positiivse rahastusotsuse saanud 4759 taotlust kogusummas 13,32 miljonit eurot. Aktsiaseltsi Võru Vesi juhatuse liikme Juri Gotmansi arvates on aktsiaseltsi Võru Vesi tegevuspiirkondades Võrumaal ja Põlvamaal inimesed tublisti taotlusi esitanud ning enamus neist on saanud ka positiivse otsuse. Juri Gotmans julgustab kõiki huvilisi, kellele antud

toetus on suunatud, usinasti taotlusi esitama ja KIKiga või aktsiaseltsiga Võru Vesi ühendust võtma.

Aktsiaseltsi Võru Vesi varasemate aastate kogemus näitab, et eraisikutel, kes soovivad seda toetust kasutada, on mõistlik pöörduda vee-ettevõtte poole juba varakevadel. Esmalt tuleb esitada vee-ettevõttele vormikohane liitumistaotlus, misjärel väljastatakse liitujale liitumistingimused, mis on aluseks liitumisprojekti koostamiseks. Juba pärast liitumistingimuste väljastamist saab esitada KIKile taotluse toetuse saamiseks. Ehitustöödega võib alustada alles pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist KIKilt ja liitumislepingu sõlmimist aktsiaseltsiga Võru Vesi. Ühisveevärgiga ja/või -kanalisatsiooniga liitumine peab olema lõpuni viidud kuue kuu jooksul peale rahastusotsuse tegemist. Liitumine on lõpuni viidud, kui on ehitatud torustikud, koostatud teostusjoonis ja sõlmitud vee-ettevõtjaga teenusleping.

AS Võru Vesi

Taotle Natura metsatoetust!

Hea meel on teatada, et ka käesoleval aastal on võimalik taotleda Natura metsatoetust. Natura metsatoetust saab taotleda 4.–22. aprillini.

Hüvitatakse looduskaitseliste piirangute tõttu saamata jäävat tulu Natura 2000 võrgustiku alal piiranguvööndis, sihtkaitsevööndis ja projekteeritaval alal ning sihtkaitsevööndis väljaspool Natura 2000 ala.

Natura toetust saab taotleda erametsaomanik enda omandis olevale metsaalale.

Toetuse määrad on:

- Natura 2000 alal asuvas ja väljaspool Natura 2000 võrgustiku ala asuvas sihtkaitsevööndis 110 eurot hektari kohta aastas;

- Natura 2000 alal piiranguvööndis, hoiualal ja projekteeritaval alal kuni 60 eurot hektari kohta aastas. Seda võidakse vähendada, kui eelarvest ei piisa kõikide nõuetele vastavate taotluste rahuldamiseks.

Taotluse saab esitada vaid e-PRIA portaalis. Taotluse esitamiseks on vaja toimivat ID-kaarti või mobiil-ID-d.

Võrumaa metsaühistu aitab taotlusi esitada

Kui metsaomanik soovib abi taotluse esitamisel, siis Võrumaa metsaühistul on pakkuda lahendu-

seks meie lepinguliste konsulentide volitamise võimalus. Selline lihtne võimalus kehtestati eelmisel aastal seoses eriolukorraga. See toimus väga edukalt ja palvis metsaomanike poolt ainult kiidusõnu. Samuti on juba küsitud selle järele.

Kuidas toimub volitamine?

- Volitamise soovi saab esitada tavalise e-kirja või telefoni teel. Volituse vormistamiseks tuleb taotlejal esitada konsulendile oma nimi ja isikukood (FIE ja juriidilise isiku puhul registrikood).

- Konsulent vormistab igale isikule personaalse volituse ja esitab selle metsaühistule. Võrumaa metsaühistu allkirjaõiguslik isik (Erki Sok) koondab laekunud volitused, kontrollib sisu ja kinnitab need digitaalselt oma allkirjaga ning esitab krüpteeritult PRIA kliendiregistrile.

- PRIA kontrollib volitused ja kinnitab portaalis konsulendi esindusõiguse.

- Konsulent esitab taotluse ja annab tagasisidet taotlejale taotluse esitamise kohta.

NB! See volitus annab võimaluse teie nimel ainult selle taotluse esitamiseks. Mingeid muid tehinguid teha ega taotlusi esitada see volitus ei võimalda.

Võrumaa Metsaühistu lepingulised konsulendid on Arne Volkov, tel

529 9841 või e-posti aadressil aarne.volkov@metsauhistu.ee ja Aavo Saks, tel 518 5587 või e-posti aadressil aavo.saks@metsauhistu.ee. Nemad nõustavad metsaomanikke ja vastavad ka teistele metsandusteemalistele küsimustele.

Kuna viirusega nakatumise tase on Võrumaal väga kõrge, siis sellel aastal saab Võrumaa metsaühistu kontoris taotlusi esitada erikokkuleppel ja vaid äärmisel vajadusel, kui tõesti mingil muul moel taotlemine ei ole võimalik.

Alates 2020. a kehtib metsaomanikele tulumaksusoodustus

Riigikogu kiitis 15. aprillil 2020. aastal heaks tulumaksuseaduse muudatused, mille järgi on metsast saadud tulu kuni 5000 euro ulatuses aastas tulumaksuvaba. Maksusoodustuse alla läheb ka Natura metsa hüvitis. Lisainfot selle kohta saab konsulentidelt.

Olgem terved, väldime kontakte ja kanname maske!

Erki Sok

Võrumaa metsaühistu tegevjuht

Toetuste taotlusvoorud Võru vallas on veel avatud

Võru valla kortermajade toetusprogrammi taotlusvoor

Ootame endiselt taotlusi Võru valla kortermajade toetusprogrammi taotlusvoor. 2021. aastal on kortermajade programmi toetusvahendite kogumahuks 5000 eurot. Võru vallavalitsusele esitatud taotlusi võetakse vastu ja vaadatakse läbi jooksvalt taotluste saabumise järjekorras, kuni eelarves olevate toetusvahendite ammendumiseni. Toetuse maksimaalne summa ühele kortermajale on 1500 eurot. Taotluste vastuvõtmise lõpetamisest teavitatakse Võru valla kodulehel.

Kortermajade renoveerimise toetuse andmise eesmärk on Võru valla korteriühistute õuealade koristamine. Toetust saavad taotleda Võru vallas asuvad nelja või enama korteriomandiga korteriühistud või kaks või enam korteriühistut, kus on kokku kümme või enam korteriomandit.

Rohkem infot toetusmeetme kohta, sh toetuse andmise kord ja taotlusvorm on kättesaadavad Võru valla kodulehel: valdkonnad – projektid – Võru valla toetusprogrammid.

Kagu-Eesti spetsialistide elusemete toetusmeetme taotlusvoor

Kagu-Eesti spetsialistide elusemete toetusmeetme taotlusvoor on avatud kuni 30. aprillini. Toetust taotleva spetsialisti eluruum peab asuma Võru vallas ning töökoht Kagu-Eesti piirkonnas tegutsevas ettevõttes. Toetuse andmise eesmärk on parandada spetsialistide elamistingimusi, aidates seeläbi kaasa piirkonna majandusarenguks oluliste spetsialistide jäämisele ja tulemisele piirkonda. Programmist toetatakse spetsialistide eluaseme soetamist ja renoveerimist.

Taotlejaks saab olla füüsiline isik, kes vastab järgmistele tingimustele:

- tal on kõrgharidus või kutsekeskharidus ja töökohale vastav erialane väljaõpe või töökogemus;
- tal on piirkonnas tegutseva ettevõtjaga dokumentaalselt tõendatav tähtajatu töösuhe, ta on piirkonnas tegutseva äriühingu juhatuse liige või piirkonnas tegutsev füüsilisest isikust ettevõtja;
- tema brutotöötasu või äriühingu juhatuse liikme tasu taotluse esitamise seisuga on suurem eelmise kalendriaasta maakonna keskmisest brutotöötasust. Statistikaameti andmetel oli 2020. aasta Võru maakonna keskmine brutotöötasu 1169 eurot;
- füüsilisest isikust ettevõtja taotlusele eelneva kalendriaasta sotsiaalmaksuga maksustatud tulu on suurem 12-kordsest eelmise kalendriaasta maakonna keskmisest brutotöötasust;
- tal ei ole võlgnevusi riigi ja kohaliku omavalitsuse ees;
- ta on eluruumi omanik või kaas- või ühisomanik või on sõlminud notariaalse müügi eellepingu eluruumi ostmiseks.

NB! Meetmest saab toetust küsida ainult äriühingus töötav spetsialist või füüsilisest isikust ettevõtja. Avalikus sektoris, sihtasutuses ning mittetulundusühingus töötavad spetsialistid nimetatud toetusmeetme alla ei kuulu.

Kagu-Eesti spetsialistide elusemete toetusmeetme rakendamise vormid ja juhendid on leitavad Võru valla kodulehelt: valdkonnad – projektid – Kagu-Eesti spetsialistide eluasemete toetusmeede.

Mairi Raju-Toots

arendusspetsialist

mairi.raju-toots@voruvald.ee

524 5631

KIRIKUTE TEATED

Seoses Eesti Vabariigi Valitsuse kehtestatud piirangutega ei toimu kirikutes jumalateenistusi.

EELK Pindi koguduse teated

Kirik on pühapäeviti avatud isiklikuks palvetamiseks, küünla süütamiseks või vaimulikuga kõnelemiseks. Täpsem info: EELK Pindi koguduse õpetaja Argo Olesk e-posti aadressil pindi@eelk.ee või tel 503 0676.

EELK Vastseliina Katariina koguduse teated

Kirik on pühapäeviti kella 12–13 avatud palvetamiseks, küünla süütamiseks või vaimulikuga kõnelemiseks. Koguduse nõukogu valimised toimuvad perioodil 11.–18. aprill 2021. Hääletada saab: 11. aprillil kell 12 Orava kultuurimajas, 13.–16. aprillini kella 16–18 kogudusemajas Vastseliinas, aadressil Võru tn 1, 18. aprillil kell 12 Misso kirikus ja 18. aprillil kella 12–16 Vastseliina kirikus. Valimistel saavad osaleda kõik koguduse liikmed, kes on teinud eelmisel või jooksva aastal kogudusele oma liikmeannetuse ning käinud armulaul, kas kodukirikus või mujal. Täpsem info: koguduse hooldajaõpetaja Argo Olesk tel 503 0676 või õpetaja emeeritus Toivo Hollo tel 5392 5104, e-posti aadressil vastseliina@eelk.ee.

Isetervendamise vägi

Kõik sai alguse ühest projektikirjutamisest, mis hakkas kandma nime "Toidame ja tervendame end ise". Projekt on algatatud viie küla kogukonna inimestele: Illi, Mauri, Mauri Põliskodude Küla, Vatsa ja Viitka külad. Projekti käigus laienes kogukond jõudsalt ja õppijaid hakkas käima ka teistpoolt Võru ja veel kaugemaltki.

Toidu lauale kasvatamist õppisime aasta aega enne, kui tekkis tung projekti teisele nime poolele pühenduda – tervendame end ise. Eriliselt suur rõhk on sõnal "ise". Mäletate lapsena seda tunnet või siis oma laste pealt seda tüütut perioodi, mil kõik laused algavad ja lõpevad sõnaga "ise"? See periood ei ole meie elus põhjuseks. Sel sõnal on väga suur osa meie kujunemisel ja mitte ainult – sellel sõnal on meie üle suur jõud kogu elu vältel. No mõelge ise, mis saab näiteks lapsega, kes ei kogegi mina-ise perioodi – ema paneb talle selga punase kleidi, kuigi tema tahtis sinist seelikut või kui isa ütleb pojale, millist sporti talle peab meeldima teha ja millist mitte. Nende näidete varal on ju selge, et me tahame kuulata oma sisetunnet, südame häält või muud toredat – kõike seda, mis meie enda sees on ja meile meie enda kohta infot annab ning seeläbi võimaluse ise otsustada.

Teame enamasti, mida süüa tahaksime. Miks me siis aga ei tea, kuidas ise oma kehas terve püsida? Me teame väga paljusid asju, väga tarku asju, me teame kosmosest, me teame poliitikast, me teame koolist, me teame ristsõnadest – kuidas me siis ei tea, mis on meie tervisele hea? Üht-teist teame ja kui ei tea, siis proovime ise õppida ja õigesti tunnetada. Me ei jookse punase tulega üle tee, sest see võib olla ohtlik. Kas me aga ka teame mis võib olla ohtlik meie tervisele? Mis võib teha meid haigeks? Miks me üldse haigeks jääme? Kas haigus on meile karistus? Kas on vaja haigust karta? Miks me seda ei tea? See ei ole ju sugugi loogiline, et paljuski

Esimene õppepäev Vastseliina rahvamajas, kus juhendajaks oli Elery Tammemägi. Foto: Erakogu

oleme võimelised ise mõtlema, aru saama, analüüsima, tunnetama, otsustama. Tervise kohta tahame tõe teada alati kelleltki teiselt, kelleltki targemalt, et keegi teine tuleks ja teeks meid endid korda – kuhu on kadunud "ise".

Teeksin siinkohal oletuse, et kusagilt on sisenenud meie tead- vusesse hirm. Kusagil on keegi meile öelnud, et haigus on hirmus, et haigeks olemist tuleb kindlasti karta. Me proovime teha kõik, et üldse mitte haigust kogeda. Mõelge nüüd ise, mis oleks saanud siis, kui me oleks lapsena kartnud ka haiget saamist samasugusel viisil. Kas me oskaks täna rattaga sõita? Kas me julgeks redelile astuda? Kas me suudaksime uiskudega jääle astuda? Kõlab absurdelt, aga kas ikka on? Me teame juba lapsest saati, et igal teol on tagajärg, seega on täiesti loogiline, et haigus on millegi tagajärg. Me oleme midagi teinud või hoopiski tegemata jätnud ning see on viinud meie keha või meele olukorda, kui on kadunud tasakaal ja selle ilmingut saamegi nimetada enamasti haiguseks.

Kaasasündinud kroonilised autoimmuunhaigused – siin on muidugi palju kohti, kus nii mõnigi tahaks kohe vastu vaielda: "See ei saa olla meie tegude tagajärg, me ei ole ju sellistes jubedates asjades süüdi, mis justkui ei sõltukski

meist," ja ründavad ootamatult justkui valimatult ettejuhtuvaid inimesi. „Meie oleme ohvrid ja haigus on see, mis on kuri ja paha," öeldakse.

Kas tõesti? Räägime nüüd siis selle rattasõidu loo. Me kõik oleme lapsena õppinud rattaga sõitma. Oli täiesti loomulik, et õppides kukkusid ja said haiget, aga siis sa mitte ei loobunud rattasõidu õppimisest, vaid tõusid püsti, ronisid uuesti ratta selga ja proovisid enam mitte kukkuda, sest ei soovinud haiget saada. Haigetsaamine hoidis sind uuesti kukkumast ja seeläbi said sa rattasõidu selgeks. Seesama haigetsaamine oligi sinu tegelik õpetaja. Oleme selle unustanud. Nii haigetsaamisel kui haigusel võib olla väga oluline osa sulle vajamineva õpetuse andmisel. Haigust ei saa alati vaadelda kui hirmsat, paha ja ülekohtust olekut.

Siinkohal meenub mulle paari kuu tagune vestlus ühe oma õpetajaga. Teemaks oli sünnitamine tänapäevases Euroopas. Tuleb välja, et paljudes riikides pole suur hulk naisi, protsendiliselt lausa suurem enamus, võimelised enam iseseisvalt sünnitama. Kui mõnikümme aastat tagasi oli pilt veel hoopis teistsugune, siis mis on vahepeal juhtunud? Osutus täiesti ilmselgeks, et need naised pole enam harjunud kannatama. Tundub

uskumatu, eks? Kuid mõtisklegem korra selle üle – paljud ravimid, kaasa arvatud valuvaigistid, on väga kergesti kättesaadavad. Samuti pole enamasti sellist rasket tööd, mis lausa füüsiliselt konti murraks, igasuguste tehnoloogiliste arengutega on muutunud elu aina mugavamaks. Mis on aga sünnitus? – See on suurest valust ja kannatusest läbi minek. Kui me aga tänapäeval pole enam harjunud füüsilisi kannatusi kogema, kust siis peaks tulema oskus sünnitusel vastu pidada? Valu, haigus, kannatus – need ei pruugi alati halvad kaaslased olla. Kui me proovime endalt küsida, miks just minul selline haigus parasjagu on, kas sel ehk võib olla mulle midagi õpetada, siis võib juhtuda midagi erakordset – näed haigust uue pilguga, leiad temas oma sõbra ja õpetaja ning ootamatult võid veel tervekski saada.

On selline ütlus: "Haigus on meie suurim hoidja ja õpetaja, sest ta on esimene, kes hoiatab meid surma eest." Kui kehas on midagi valesti ja tasakaalust väljas, tuleb haigus meile märku andma, et on aeg midagi ette võtta. Pole vahet, kas on puudust mineraalidest või vitamiinidest või oleme vähese liikumisega, haigus on igal juhul see, mis tõstab pead, soovides meid äratada ja andes signaali, et aeg on muutusteks.

Kindlasti on mõnel lugejal tekkinud küsimus, kes ma küll selline olen, et võtan vabaduse igasuguseid teooriaid ümber lükata. Ma tõesti pole ei teadlane ega ka arst, ma räägin puhtalt iseenda, oma pere, sõprade, tuttavate kogemuste ja elulise praktika põhjal. Ma ei korralda uuringuid, vaid vaatlen iseennast ja oma sõprusringkonda, analüüsin ja teen selle põhjal järeldusi, kuidas inimesed päriselt terved püsivad. Meie pere pole pidanud perearsti koormama juba päris pikka aega. Kolisime kolm aastat tagasi Tallinnast Võrumaale ja isegi minu 74-aastaselt emal pole perearsti vaja läinud ning pole

põhjust olnud ka ühtegi teist arsti külastada.

Haigus – see ongi minu ja mu pere õpetaja. Et olla täiesti terve, on vahel vaja lasta endal ka natukene haige olla.

Kui sul on kadunud usaldus ennast ise hoida ja tervendada, siis see ei tähenda, et sa ei saaks seda uuesti õppida. Õpi ennast ise tervendama! Terviseeteemaline koolitussari Võrumaal on alanud ja seal on võimalik omandada palju teadmisi või siis hoopis meelde tuletada vanu häid teadmisi.

Esimene õppepäev toimus 13. veebruaril Vastseliina rahvamajas ja meil käis külas refleksoloog, sünnitoetaja ja homöopaat Elery Tammemägi. Järgmine koolitus on 17. aprillil. Juttu tuleb umbrohist, tervislikust toidust, hapendamisest ja paljust muust. Õpetajaks on taimetark Mercedes Merimaa. Ka kolmas õppepäev on paigas. See toimub 8. mail. Oma suurt kogemust ja praktilisi teadmisi terveks olemisest, puhta vee olulisusest, soolestiku tööst ja paljust muust tuleb jagama meie tuntud tervendaja Riina Raudsik.

Koolitusel pakub maitsemõnu Kogukonna Kohvik ja kõikide emdade rõõmuks tegutseb lastetehoid. Koolitustel on võimalik osaleda ka Zoomi vahendusel. Kõik koolitused on tagantjärele vaadatavad ja kuulatavad ka salvestustena.

Infot leiab Facebooki lehtedelt: terviseeteemaline koolitussari "Toidame ja tervendame end ise" ja Loona Loomakeskus MTÜ. Ühendust saab ka meili teel loona.loomakeskus@gmail.com või telefonil 522 2373.

Projekte on toetanud kohaliku omavalduse programm.

Helen Ehandi
MTÜ Loona Loomakeskus
projektijuht

**VÕRUMAA
KUTSEHARIDUSKESKUS**

ON SUL ERIALA VÄLJA VALITUD?

Sisseastumisavalduste vastuvõtt algab 5. aprillil!

- Ehitus
- Infotehnoloogia
- Mehhatroonika
- Metallitöö
- Koduteenindus
- Puidutöö
- Majutus ja toitlustus
- Turism
- Äriteenused
- Kutsevalik
- Mittetatsionaarne üldharidus täiskasvanutele

Dokumentide vastuvõtt
www.sais.ee, vkhk@vkhk.ee

Täpsem info
www.vkhk.ee, tel 785 0804

HEA KOOL KOGU ELUKS!

Kes minevikku ei mäleta, elab tulevikuta.

Juhan Liiv

**Sõmerpalu
lasteaia
Lepatriinud
koguvad
ajalugu!**

Endised ja praegused töötajad, õpilased, sõbrad ja tuttavad ja kõik teised, kes vähegi tunnevad, et teil on jagada lugusid lasteaia elust-olust - olete väga oodatud kirjutama ja fotosid jagama!

Paneme kokku ühe toreda ajalooramatu, mis on täis meie endi mälestusi!

Saada oma lugu: lepatriinula@gmail.com või too lasteaia postkasti.

Lisa kindlasti oma kontaktandmed, et saaksime vajadusel Teiega ühendust võtta!

Kõigi lugude jagajate vahel lähevad juubeliüritusel loosi erinevad auhinnad!

**VÕRU VALLAVALITSUS PIIRAB
LIIKLUST KOHALIKEL TEEDEL
KEVADISEKS TEEDE LAGUNEMISE
AJAKS ALATES 26. MÄRTSIST 2021**

**PIIRANG KEHTIB KUNI KÄESOLEVAT KORRALDUST
MUUTVA ÕIGUSAKTI VASTUVÕTMISENI**

Jahiselts kui kogukonna osa

2015. aasta suvel loodud MTÜ Orava jahtkond retk aastasse 2021 on olnud väga tõine ning teguderohke. Kõik sai alguse kuus aastat tagasi, mil kohalikud jahimehed soetasid omal initsiatiivil kinnistu, millel asus vana talukompleks. Kuna soov oli asja edasi arendada, siis hakati koheselt hooneid suure innuga korrastama. Huvitav fakt ajaloolises mõttes on see, et talu endised omanikud ja nende elu oli samuti seotud metsanduse, jahinduse ja loodusega.

Jahindus pole kaugeltki enam ainult küttemispõhine ehk jahil ei käida enam liha saamise eesmärgil. See on protsess, millel on mitu tahku ning hõlmab paljusid valdkondi nagu keskkond, looduskaitse ja haridus, uluki populatsioonide majandamine ning jätkusuutlikkuse tagamine, toiduohutus ja sellega seonduv, traditsioonide ja kultuuri säilitamine ning ühistegevuse elavdamine.

Kodukandi üritustel osaledes tekib võimalus arutleda inimestega jahinduse erinevate tahkude üle ning see aitab leida ühiselt lahendusi kitsaskohtadele. Samuti saame selliselt kaasata ühiskonna liikmeid erinevatesse projektidesse ja tegevustesse. Propageerime looduse- ja bioloogiaalaste teadmiste edasiandmist koolituste ning praktiliste tegevustega. Koostöös Orava noortekeskusega tehti 2019.

aasta sügisel retk metsa, kus tutvuti metsa ja looduses toimuvaga ning korraldati fotojaht ulukitele. Saime sellist laadi üritustelt väga positiivset tagasisidet ning huvi looduse ja loomade vastu oli üllatavalt suur.

Tulevikus on plaanis korraldada erinevaid toiduohutuse ja toiduga seotud koolitusi ning kaasata õpilasi ja teisi huvilisi ulukiseire ning loodusharidusega seotud õppeprogrammidesse. Samuti teeme tihedat koostööd maaomnike, metsandussektori inimeste, valla ning haridus- ja kultuuriasutustega.

Tänu sõpradele, toetajatele ning koostööpartneritele on eelnevad aastad olnud meie ühingu jaoks väga positiivsed. Suureks abiks on Piiriveere Liidri, Võru vallavalitsuse ja Orava noortekeskusega seotud koostööprojektid, mis muudavad meie seltsi eesmärkide täitmise lihtsamaks, kuid samas ka vägagi põnevaks ja harivaks. Tänuõnad kohalikule kogukonnale ja erinevatele taustajõududele mõistva suhtumise ja märkimisväärse panuse eest!

Mairo Lõhmus
MTÜ Orava jahtkond juhatusel
liige

Orava jahtkonna perepäev.

Kodukandipäev Oraval. Fotod: MTÜ Orava jahtkond erakogu

Kõo külas korraldati õunapuude lõikuse õppepäeva

20. märtsil kogunesime Kündja külaseltsi rahvamaja taha õunapuuaeda, et läbi viia õunapuude lõikuse õppepäev. Väljas oli ilus päikseline kevadilm koos karge põhjatuulega. Huviliste arv oli piiratud, et järgida praegusi Eesti Vabariigi piiranguid koroonaviiruse leviku tõkestamiseks.

Räägin teile alustuseks natuke meie viljapuuaia saamisloost. 21. aprillil 2018. aastal kogunes külarahvas esimest korda Kõo külla Uibomäele eelnevalt haritud põllule, et istutada 100 viljakandvat puud. Kogukond otsustas 2017. aasta üldkoosolekul teha kingituse Eesti vabariigi 100. sünnipäevaks ja need 100 viljakandvat puud istutada. Põllule on istutatud õuna-, ploomi-, kirs-, pini- ja astelpaju puud. Kõik puud saime kingituseks Seedri puukooli omanikult Elmar Zimmerilt. Selleks, et puud talvel metsloomade eest kaitsta, ehitasime külaseltsi kulude ja kogukonna inimeste abiga viljapuuaia ümber 300 meetri pikkuse ja kahe meetri kõrguse võrkaia. Aia väravatel seisab hõbedane silt "EV100 igas külas".

Sellest ajast on möödas kolm aastat ja aeg oli teha õunapuudele esimene kujunduslõik. Tänavusel üld-

koosolekul otsustasimegi teha seda õppepäevana. Meie õppepäeva toetas ka kohalik omavalitsus – Võru vald.

Kutsusime õppepäeva läbi viima Külli Vijardi, kes on lõpetanud Rärpina aianduskooli. Alustuseks tutvustas Külli erinevaid tööriistu, millega lõikust läbi viiakse. Tähtsal kohal oli ka põhjalik ülevaade tööriistade hooldusest ja desinfitseerimisest, et ei nakataks puud haigustega. Külli rõhutas ka tööriistade kvaliteetsust, andis nõu, kust saab neid osta või tellida ja missuguseid neist tasub endale koju muretseda. Selline info oli väga õpetlik ja nii mõnelegi esmakordne.

Seejärel siirdusime õunapuudele lõikust tegema. Esmalt tegime õunapuule ülevaatus. Õppepäeva läbiviija seletas alustuseks, mida peab vaatama, et teha noorele õunapuule kujunduslõikust. Õppepäeval osalejad olid ka ise aktiivsed ja õpetaja Külli Vijardi juhendamisel lõikasid puuksid ning kujundasid puuvõra nii, et see oleks tasakaalus ja jääks sümmeetriline. Suurematele okstele tegime ka vahatamise, et mahlad puust välja ei voolaks ja bakterid puusse ei tungiks.

Saime teada palju õpetlikku. Poolteise tunni möödudes olid

Õppepäeval osalejad lõikasid koos juhendaja Külli Vijardiga õunapuude oksid. Foto: Helgi Kuusik

õunapuud saanud hea väljanägemise ja õppepäevast osavõtjad lahkusid meeldivate kogemustega, et oma kodudes teha oma õunapuudele kevadist lõikust.

Päikeselist kevadet!

Helgi Kuusik
Kündja külaseltsi juhatusel liige

Teade seenehuvilistele

Korraldame Võrumaal seen-
tele pühendatud kuul mais
erinevaid seente kasutusviise
tutvustavaid üritusi. Loe lähemalt
Eikellegimaa MTÜ Facebooki lehelt
ja kodulehelt www.eikellegimaa.ee.

SEENESÜNDMUSTE KUU

kevadseente korjamine • raviseened
tuleviku mükotehnoloogia • teeseene ja
veekeefiri töötuba • bioremediatsioon
seentega • parima seenepiruka valimine
seente roll kliimamuutustes • seenevärvide
kasutamine • seeneteemaline filmiõhtu
seened kultuuriloos jpm

Mitmed üritused on tasuta!

www.eikellegimaa.ee

Algasid Väimela tervisekeskuse hoone rekonstrueerimistööd

Elmisel kevadel oma 50. sünnipäeva pidanud Väimela tervisekeskus on aasta aega hiljem taas suletud. Hooaeg pidi lõppema 31. märtsil, kuid sarnaselt eelmisele aastale, lõpetas tervisekeskus koroonaviiruse tõttu hooaja paraku aga juba märtsi hakul.

Tänavu pole Väimela tervisekeskus aga mitte ainult puhkusel, vaid 1. aprillist alustatakse majas ulatuslikke rekonstrueerimistöid. Rekonstrueerimise käigus tõstatatakse osaliselt suure basseini põhja ujumisõppe läbiviimiseks sobivamale kõrgusele ja rajatakse uus tsirkulatsioonitorustik koos äravoolurennidega ehk ehitatakse vee ülevooluga basseini vee puhastussüsteem. Suure basseini ja lastebasseini käiguosa kaetakse libisemiskindlaga epoksiidmaterjaliga. Olemasolevate keraamiliste plaatide asemel kaetakse basseini põhjad ja seinad uue spetsiaalselt basseinidesse mõeldud kattega, mis on ujulasõbralik, sest puudub oht jalgu vigastada. See on Väimela tervisekeskuse juhataja Henn Antsoni sõnul üks olulisemaid parendustöid.

Lisaks remonditakse suure basseini välisseina ja vahetatakse välja aknad, et tagada parem soojapidavus. Täielikult rekonstrueeritakse peresaunad, remonditakse naiste

Rekonstrueerimistööde algus Väimela tervisekeskuses. Foto: Henn Antson

ja meeste pesu- ja riietusruumid, kuhu paigaldatakse ka pörandaküte, rekonstrueeritakse kütte- ja ventilatsioonisüsteemi, teostatakse tuleohutusnõuete täitmiseks ja evakuatsiooni tõhustamiseks vajalikud tööd ning soojustatakse puistevillaga hoone lagi.

Projekti kogumaksumus on 614 673 eurot, sh ehitusprojektide koostamine 7920 eurot, ehitus-

tööd 598 593 eurot ja ehitustööde omanikujärelevalve teenus 8160 eurot. Projekti rahastatakse summas 333 105 eurot maakondlike arengustrateegiate elluviimise toetusmeetmest. Toetuse andmise eesmärk on toimepiirkondade arengueelduste parem kasutus majanduskasvuks ning elukvaliteedi tõusuks vajalike teenuste kättesaadavus. Projekti eesmärgiks on ujula kaasajastamisega pakkuda

kvaliteetsemat teenust piirkonna elanike tervise ja heaolu parandamiseks.

Lisaks rahastatakse projekti Riigihalduse ministri 15.05.2020 määruse nr 19 „COVID-19 eriolukorras kohaliku omavalitsuse üksustele investeeringuteks, lammutamise ja remonttöödega seotud tegevusteks toetuse eraldamise ning kasutamise tingimused ja kord“ alusel summas

162 438,48 eurot. Ülejäänud 119 129,52 eurot katab Võru vald oma vahenditest.

Ehitustöid teostab osaühing Kamo Ehitus ja ehitustööde omanikujärelevalvet teeb osaühing Kojak. Rekonstrueerimistööde lõpptähtaeg on 30. septembril 2021. Väimela tervisekeskuse uus hooaeg algab 15. oktoobril.

13. märtsil 1970. aastal avatud Väimela ujula läks vabariigi ja spordiajalukku kui esimene siseujula Lõuna-Eestis. Viimati renoveeriti Väimela tervisekeskust sajandivahetusel. Viimase kuue aasta jooksul on tegeletud väiksemate tööde ja ruumide nüüdisajastamisega. Näiteks 2017.–2019. aastani toimus basseini vana puhastusseadmete väljavahetamine nüüdisaegsete vastu ja nüüdisaegse puhastusmeetodika rakendamine, mis on taganud eriti kvaliteetse basseini vee.

Birgit Pettai
avalike suhete spetsialist

RAHANDUSMINISTEERIUM

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Hoiaime kasside arvukuse kontrolli all!

Erinevates loomapäädtega tegelevates organisatsioonides, mida on Eestis kolmekümne ringis, ootab igapäevaselt uut kodu hinnanguliselt rohkem kui 1000 kassi. Varjupaikade MTÜ kuues varjupaigas, mille hulka kuulub ka Võru loomade varjupaik, leiavad neist peavarju pooled.

Analüüsides Varjupaikade MTÜ viie aasta statistikat, saab öelda, et varjupaika sattuvate ja abi vajavate kasside hulk pigem suureneb kontrollimatu paljunemise tagajärjel. Lisaks on suurenenud erasikutelt varjupaika vastuvõetud kasside arv. Suures osas on need juhtumid seotud omaniku surmaga, mil pole looma enam kuhugi jätta.

Kevadel, mil emastel kassidel on innaaeg, pannakse alus nii-öelda kassipoegade hooajale. Talviti varjupaika sattuvate kasside arv väheneb, sest talvel saavad paljud tänavakassid hukka. Aprillis hakkab varjupaigaasukate arv jälle tõusma ja suvel saabuvad tiined emakassid, kes varjupaigas pojad ilmale toovad. Ka hakatakse leidma palju emata kassipoegi. Nii jätkub see hilissügiseni, mil kasside arv varjupaigas võib kolmekordistuda. Üldse moodustavad kassid üle 80% meie varjupaikades viibivatest lemmikloomadest.

Kui Võru linnas enam kassikolooniaid praktiliselt pole, siis maapiirkonnas on asjad teisiti. Kõikidest 2020. aastal varjupaika sattunud kassidest oli Võru vallast kasse 38%. Seda on kaks korda rohkem kui näiteks Võru linnast (18%). Kassikoloonia võib tekkida talukohta või suvekoju, kuhu jääb omapäi elama steriliseerimata emane kass. Kui arvestada, et emane kass võib aasta jooksul ilmale tuua kaks kuni kolm pesakonda, siis võib olukord kiiresti kontrolli alt väljuda. Seega, kui märkate võõrast kassi, teavitage sellest koheselt varjupaika. Kindlasti ei tohiks teavitamist edasi lükata. Selleks ajaks on ühest kassist saanud juba mitu ja probleem on tunduvalt suurem.

2020. aastal otsisime uue kodu kokku 1570 kassile, kellest enamus olid meie poolt steriliseeritud või kastreeritud. Uutesse kodudesse lähevad alla viiekuused opereerimata kassipojad ja uuele omanikule jääb lepinguline kohustus kassipoeg steriliseerida või kastreerida kuue kuu jooksul. Võru varjupaigast läksid uude kodusse eelmisel aastal 153 kassi. Uude koju minevad kassid on ka kiibistatud. Ka kodukassid peavad olema kiibistatud, sest kiip aitab tänavale sattunud kassi identifitseerida ja oma perega kiiresti taas kokku viia.

Varjupaikade MTÜ projektijuht Anneli Matsi kodukontoris varjupaigast võetud kassi mister Higginsiga. Foto: Erakogu

Selleks, et hoida kasside arvukus kontrolli all, tuleb vähemalt 70% isenditest steriliseerida või kastreerida. Ei ole mingit õigustust ega paikapidavaid vastuväiteid, mille tõttu jätta oma lemmikloom lõikamata ja pidevalt uusi pesakondi saada. Varjupaigaasukate arvukus näitab, et neid kassipoegi ei ole mitte kellelegi vaja. Iga kodus sündinud kassipoeg võtab ära potentsiaalse koduvõimaluse ühelt varjupaigakassilt ja parema elu võimaluse ühelt tänavakassilt. Nii kaua, kui tänaval elab kasvõi üksainus kass, kes on koduta, on see meie kõikide vastutus.

Anneli Matsi
Varjupaikade MTÜ projektijuht

Kagu-Eesti väikeettevõtted saavad toetust taotlema

Rahandusministeerium ja Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK) avasid 1. aprillil taotlusvooru, millest saavad toetust taotlema Valga, Võru ja Põlva maakonnas tegutsevad väikeettevõtjad oma tegevuse edasiarendamiseks.

Riigihalduse ministri Jaak Aabi sõnul on toetus oluline selleks, et anda tuge ettevõtluse arengule ja mitmekesisemate töövõimaluste tekkele Kagu-Eestis. „Meie jaoks on oluline anda tublidele ja töökatele ettevõtjatele võimalused ellu viia ideid, kuidas oma tegevusega uuele tasemele jõuda,“ sõnas Aab. „Senine kogemus näitab, et Põlva-, Valga- ja Võrumaa ettevõtjad hädid ideid jagub, mil moel toetuse najal näiteks oma tootmist kasvatada. Eelkõige annab see võimaluse säilitada ja luua uusi töökohti kõrgema lisandväärtusega ja parema palgaga“ lisas ta.

Kagu-Eesti ettevõtluse arengu toetusmeede avatakse kolmandat korda. RTK elu- ja ettevõtluskeskkonna talituse juhataja Lauri Alveri sõnul on paljud toetuse saajad seni kasutanud toetust ettevõtte tootmisvõimekuse kasvatamiseks. „Selle toetusmeetme puhul on tavapärane, et ettevõtjad soovivad soetada moodsaid tööstusseadmeid, laiendada tootmishooneid ning tõsta ekspordivõimet,“ sõnas Alver.

„Eelmisel aastal rahastasime näiteks projekti, mis võimaldab Võrumaa mööblitootjal muuta tootmist tõhusamaks ja suurendada kohaliku tooraine kasutust. Põlva- maal aga toetasime projekti, mille abil saab toetuse saaja valmistada uuenduslikke loodussõbralikke pakendeid,“ tõi Alver näiteid projektidest, mida RTK on varasemalt toetanud.

Toetuse minimaalne suurus on 10 000 eurot ja maksimaalne suurus on 50 000 eurot, kalamajandusliku vähese tähtsusega abi andmisel on toetuse maksimaalne suurus 30 000 eurot. Toetuse maksimaalne määr on 60% kuludest.

RTK võtab taotlusi vastu 17. maini 2021. Lisainfo taotlemise kohta ning infopäevale registreerimise vormi leiab RTK kodulehel. Lisaks toimub taotlemisest huvitatud ettevõtjatele 15. aprillil virtuaalne infopäev.

Toetusmeedet rahastab Rahandusministeerium Kagu-Eesti programmist.

Siret Soonsein
Riigi Tugiteenuste Keskuse projektikoordinaator
siret.soonsein@rtk.ee
663 1466

Ürituse “Kolmas loeb” võistlejad. Foto: Erakogu

Kolmandate klasside õpilased tõestasid järjekordsel võistulugemisel oma tublidust

Saime kinnitust, et Võrumaal sleidub kolmandate klasside õpilaste hulgas mitmeid tublisid ja särasilmseid lugejaid. Nimelt toimus ka sel aastal üritus “Kolmas loeb”, kus Võrumaa lugemishuvilised lapsed said oma oskused ettelugemises proovile panna ning omavahel mõõtu võtta.

Distsantsõppe ja koroonapiirangute tõttu toimus võistlus tänavu teisiti. Õpilaste juhendajatel tuli filmida ettelugemist ning see võistluse korraldustiimile saata. Kui videoformaadis esinemine ehk annab esinejatele rohkem julgust ja enesekindlust, siis ega žüriiliikmetelgi kergem polnud, sest hinnata tuli ikkagi tublimast tublimaid. Eriti keeruline oli

kõikide vaieldamatult väga tublide osalejate seast kolm kõige paremat välja selgitada.

Žürii hoolika vaagimise tulemusel selgusid selle aasta “Kolmas loeb” ürituse võitjad. Esimese koha saavutas Kaidi Järveveer Värskas gümnaasiumist, teise koha Kadri Kirchenberg Osula põhikoolist ning kolmandale kohale tuli Richard Palm Puiga põhikoolist. Palju õnne ja sügav kummardus nende juhendajatele Elle Tikkopile, Laine Värnikule ja Silja Ossile.

Rõõm on täheldada, et ka keerulistel aegadel leiavad õpetajad jõudu ja jaksu, et oma õpilastele esinemiskogemust pakkuda ning neid selleks ette valmistada. Suur

tänu ka Ülle Noppelile ja Helle Lilosonile Parksepa keskkoolist, Kaie Kikkasele Võru Kreutzwaldi koolist, Inga Kirsile Võru Kesklinna koolist ja Kertu Tornile Vastseliina gümnaasiumist – olete suurepäraselt juhendajad.

Aitäh ka kõigile ettelugejatele – olete eeskujuks ja motiveerite ka teisi lugema.

Eriliselt suur tänu kirjastusele Pegasus ja Grethe Rõõmule, kes rõõmustasid osavõtjaid toredate raamatuauhindadega.

Annika Laane
Puiga põhikooli õpetaja ja
2021. aasta ürituse “Kolmas loeb” eestvedaja

Valminud on Võru valla haridusasutuste võrgu analüüs

Elmisel suvel kuulutas vallavalitsus välja lihthanke Võru valla haridusasutuste võrgu analüüsi läbiviimiseks. Analüüsi teostamisel oli kaks peamist eesmärki: anda hinnang Võru valla haridusasutuste võrgu hetkeseisule ja selgitada välja Võru valla haridusasutuste võrgu ümberkorralduse vajadus kvaliteetse ja kulutõhusa haridusteenuse osutamiseks. Analüüsi viis läbi osahing Gravitass Consult ja tema partnerid.

Oktoobris toimusid kaks visiooni-seminari, et kaardistada tänased riskid ja mõelda, kuidas edasi tegutseda hajaasustuse piirkonnas, kui elanike arv väheneb.

Vastvalminud analüüsi esitlesid uuringu läbiviijad 30. märtsil veebivahendusel. Üldtuntud teadmisele, et piirkonnas elanike arv väheneb ning kulud hariduse tagamiseks tõenäoliselt kasvavad, võime rõõmustada teadmise üle, et

meie lasteaiad ja koolid on ühtlaselt tegusad ja tublid.

Võru valla haridusvõrgu analüüsi kohaselt on tänastes koolimajades õppetegevuse jätkamine põhjendatud. Küll aga tuleb haridusasutustel vaadata õppe sisusse, sest tänased õpilased on peatselt tööturul ning töömaailmas oodatakse 21. sajandi oskustega inimesi. Põhirõhk tuleb pöörata nüüdisaegse õpikäsutuse alaste teadmiste ja oskuste levitamiseks erinevates koostöövõrgustikes. Kaalumisel võiks olla nüüdisaegsele õpikäsutusele üleminekuks haridusinnovatsioonivõrgustiku loomine. Ainetundide läbiviimisel võiks enam tähelepanu pöörata õppe läbiviimiseks e-õppe vormis, et koolide vahel jagada aineõpetajate õpetamiskogemust. Selline lähenemine aga eeldab koostöökokkulepeteni jõudmist ja tunniplaanide ühildamist. Tugiteenuste osas soovitatakse kasutusele võtta tugispetsialistid – metoodikud, kes saavad hinnata

õpikeskkonna ja õppekavasobivust lastele, nõustada õpetajaid ja lapsevanemaid lapse arenguliste ning hariduslike erivajaduste küsimustes, aidata valida sobivat õpimetoodikat ja õppematerjale ning pakkuda õpetajatele tuge klassi haldamisel ja dokumentide täitmisel. Lisaks võiks veel kaaluda haldusteenuse koondamist ühe vallavalitsuse struktuuriüksusesse, et lasteaedade ja koolide juhid saaksid rohkem keskenduda haridusasutuse õppetöö sisulistele teemadele.

Analüüsi koostajad soovitasid algetada haridus- ja noorsootöö valdkonna arengukava koostamist, et koostöös valla kogukondadega leida lahendused haridusteenuse parimaks võimaldamiseks meie lastele.

Ülle Tillmann
haridusspetsialist

Parksepa noortekeskus sai endale logo

Veebruari alguses kuulutas Parksepa kultuuri- ja noorsootöijuht Kaisa Niilo välja Parksepa noortekeskuse logokonkursi, mis kestis veebruarikuu lõpuni.

Logokonkursil osales kaheksa inimest, kokku saadeti konkursile 15 erinevat logo. Teiste seas laekusid konkursile ka kahe disainiettevõtte logokavandid. Võidulogo autoriks on Kati Perli.

Sobiva logo valisid Parksepa noored välja veebis hääletuse teel. Hääletajaid oli kokku 128.

Parksepa noortekeskus tänab kõiki, kes logokonkursile oma kavandid saatsid ning neid, kes aitasid sobiva logo välja valida.

Birgit Pettai
avalike suhete spetsialist

Parksepa noortekeskuse logo. Autor: Kati Perli

Kütiorus toimus sel talvel Võrumaa mäeslaalomi sari

Väga julgelt nimetame aasta vingemaks taastulijaks Kütioru keskuse. 2021. aasta on algusest peale pakkunud imelisi lumeolusid ning see on suureks tänuks keskuse taaselustajatele. Kui eelmine lumetu hooaeg oli ideaalne ehitustöödeks, siis käesolev hooaeg on võimaldanud tuhandetel inimestel selle suure töö vilju nautida – suuskade või lumelauaga kuuel erineval nölval erineva taseme ja oskusega sõitjale.

Stardis Travis Tammik, kes tegi kõikidel etappidel kaks sõitu suuskadel ja kaks lumelaul Foto: Võrumaa Spordiliit

Tänu Kütioru taasavamisele sai teoks ka meie üks ammune unitsus – korraldada Võrumaa mäeslaalomi sari. Ei läinudki kaua, kui ühendust võttis Taimar Timmi, uurimaks, kas oleks huvi Kütiorus ka võistlusi korraldada. 27. jaanuaril olimegi mäel, et esimesel sarja etapil osalenud 59 slalomistil kahe laskumise ajad mõõta ja lõpptulemuseks liita. Oli nii põnevust kui dramaati, kuid hea algus uuele traditsioonile kindlasti. Formaati oli lihtne ja sobis kõigile. Tegemist oli avatud stardiga ning polnud kindlat stardijärjekorda ega -aega, ajasõidu sai teha just endale sobival hetkel. Tuli lihtsalt jälgida, et enne stardi sulgemist sõidud tehtud oleks.

Esimesel etapil oli aega kaks tundi, teisel pool tundi kauem. Kolmandal etapil saime tänu koolivaheajale kasutada ka päevast aega ning siis võis oma sõidud mahutada koguni nelja tunni sisse. Neli tundi oli aega ka viimasel etapil. Ajasõitude välisel ajal said kõik osalejad piiramatult keskuse nölvaldel kiirust ja adrenaliini nautida või isegi kohvikus keha kinnitamas käia.

Nelja etapi peale kokku kogunes erinevaid osalejaid 99, kellest 14 oli kohal kõikidel kordadel. Seega on järgmiseks hooajaks eesmärk olemas – erinevaid nimesid protokollile peab saama üle 100. Avahooajal oli osalejaid kolmeaastast keskealisteni, kaugemad tulijad sõitsid kohale koguni Rakverest ja Pärnust. Ka tasemelt olid osalejad väga erinevaid, kuid neid kõiki ühendas soov lisada oma laskumistele väärtust ja põnevust. Selleks just meie sarjad loodud ongi – osalema on oodatud kõik, olenemata vanusest, oskustest või spordivarustusest, sest vaid harjutamine teeb meistriks!

Etappide tulemused, pildid ja hooaja kokkuvõtte leiab www.vorumaaasportdiliit.ee lehelt.

Hooaeg Kütiorus kestab lume sulamiseni, kuid mäeslaalomi sarjal kohtume seal järgmisel talvel!

Võrumaa Spordiliit

Koroonaviirus on ka Lasva raamatukogu tegevust mõjutanud

Õnnelikud inimesed loevad raamatuid ja joovad kohvi. (Agnés Martin-Lugand)

Möödunud aasta, mil puutusime kokku esmakordselt koroonaviirusega, mõjutas palju ka raamatukogusid. Ära jäi üritusi, vähenes külastuste ja laenutuste arv.

Lasva raamatukogu ja Otsa laenutuspunkti uks oli 2020. aasta kevadel kasutajale suletud poolteist kuud. Siiski said lugejad raamatuid laenutada eelneval kokkuleppel telefoni ja e-kirja teel või sotsiaalmeedia kaudu. Laenutamine toimus kontaktivabalt: raamatukogu aknast, esikus olevalt laualt, kojukandena või jäeti lugeja postkasti.

Kolmandate klasside õpilased tõestasid järjekordsel võistulugemisel oma tublidust. Võrumaa raamatukogude lugemisprogrammi „Laste-Raamatu-Suvi“ liitusid Lasva raamatukogu noored lugejad Mirtel ja Marta. Tüdrukud jõudsid täita lugemisprogrammi kõik tingimused ja said kutse kohtumisele Võrumaa keskraa-

Lasva raamatukogul on nüüd ka raamatute tagastuskast. Foto: Tea Kallaste

matukogu lasteosakonda kirjanik Markus Saksatammega. Kahjuks jäi kohtumine koroonateise laine tõttu ära. Lasva raamatukogu poolt said tublid tüdrukud kingiks raamatu ja kommikarbi.

Populaarsemad raamatud möödunud aastal olid täiskasvanute hulgas Eha Veemi „Leskedeklubi“, Vi Keelandi ja Penelope Wardi „Vihakirjakesed“ ning Nicola May „Väike nurgapood“. Kooliealiste hulgas olid enim loetud Andrus Kivirähki „Rehepapp ehk November“, Ilmar Tomuski „Kolmanda A kriminalistid“ ja Astrid Lindgreni

„Vahtramäe Emil“. Eelkooliealistele lastele meeldisid kõige enam Tony Wolfi „Linnakära“, Epp Petrone „Paharet ja unistaja“ ja kellaraamat „Peppa tegus päev“.

Käesoleva aasta piirangute ajal saab Lasva raamatukogust ja Otsa laenutuspunkti kõiki olemasolevaid väljaandeid laenutada. Avariilite kasutamine on keelatud. Lugejad peavad leppima raama-

tukogutöötaja pakutud valikuga või eelnevalt tellimuse esitama. Hädavajaduse korral saab kasutada arvutit. Raamatukogu külastades tuleb kanda maski, desinfitseerida käsi ja hoida kahemeetrist vahet.

Hetkeseisuga on täiskasvanute hulgas populaarsed raamatud: Märt Treieri „Hommikujutud varasele ärkajale“, Tanja Mihailova-Saare „Milles on süüdi

taburet?“, Leelo Kassikäpa „Kui vanad naised armuvad“ ja Heli Künnapase sari „Mõni õhtu romantikat“. Koolilastel on jätkuvalt koolikohustuslikuks kirjanduseks Astrid Lindgreni „Bullerby lapsed“, Astrid Reinla „Pätku“. Koolieelikute hulgas juhib edetabelit Heljo Männi „Karu-aabits“.

Koroonapiirangute ajal raamatukogus üritusi ei toimu. Loodame, et olukord paraneb ja juba juuni keskpaigas saab Lasva raamatukogu tähistada oma 110. sünnipäeva. Sünnipäevaüritus ongi plaanide kohaselt raamatukogu tähtsündmuseks sel aastal.

Lasva raamatukogu on avatud lugejale esmaspäevast kolmapäevani kella 12.00–18.00 ning neljapäeval ja reedel kella 9.00–13.00. Otsa laenutuspunkt on avatud esmaspäeviti kella 9.00–11.30 ja neljapäeviti kella 14.00–17.00. Alates käesolevast aastast on Lasva raamatukogul olemas ka raamatute tagastuskast, mis asub raamatukogu välisukse kõrval seinal.

Lasva lasteaia lapsed kohtumas kirjanik Heli Künnapasega. Foto: Piia Narvik

Tea Kallaste
Lasva raamatukogu direktor

Võru valla raamatukogude direktorid annavad lugemissoovitusi

Piirangute aeg soosib kodus olemist ja lugemist, kuid miks mitte ka ilusate kevadilmadega haarata raamat kaasa ning minna seda lugema aeda, metsa, parki või jõe äärde. Raamatu valikul on abiks meie Võru valla raamatukogude direktorid, kes koostasid kevadperioodiks tujutõstva lugemisvara soovitusnimekirjad, mille nüüd teieni toome. Nimekirjas on lugemist nii täiskasvanutele, noortele kui ka lastele.

Tsolgo raamatukogu soovitab:

Täiskasvanutele:

- Imbi Neeme romaan „Kokkupõrked“;
- Erik Tohvri romaan „Ringmängulaulud“;
- Andrus Mikiveri mälestusteraamat „Põrgusse ja tagasi“.

Noortele:

- Kaia Raudsepa noorteromaan „Lihtsalt ära jää üksi“.

Osula raamatukogu soovitab:

Täiskasvanutele:

- Delia Owens romaan „Kus laulavad langustid“.

Lastele:

- Heiki Vilep „Nüffia“.

Vastseliina raamatukogu soovitab:

Täiskasvanutele:

- Lucinda Riley romaanisari „Seitse öde“.

Lastele:

- Els Heinsalu „Kuti keel“.

Kääpa raamatukogu soovitab:

Täiskasvanutele:

- Antti Tuuri romaan „Tangopoisid“;
- Lucinda Riley romaan „Liblikatuba“;
- Johannes Käbini mälestustest ja päevikukatketest koosnev „Aastate ja kauguste tagant“.

Noortele:

- Catherine Ryan Hyde'i romaan „Püsi elus!“.

Lastele:

- Ilmar Tomusk „Vapper siil“;
- Juhani Püttsepp „On kuu kui kuldne laev“.

Puiga raamatukogu soovitab:

Täiskasvanutele:

- Erkki Koorti ajalooromaan „Kättemaks Kirumpääl“;
- Mihkel Raua suhteraamat „Võtku homme mind või saatan“;
- Justin Petrone „Minu Viljandi“.

Lastele:

- Laste lemmikkirjanikud on Piret Raud, Mika Keränen, Ilmar Tomusk ja Widmark Martin. Raamatuid on valida mitmeid.

Lasva Raamatukogu soovitab:

Täiskasvanutele:

- Eesti kirjanduse austajatele Urve Tinnuri raamatud „Õed“ ja „Rabasaar“;
- krimisõpradele Louise Penny „Tappev külm“;
- romantika armastajatele RaeAnne Thayne „Mereklaasimaja“;

Eelkooliealistele:

- Liis Auväärt „Mida talv suvel teeb?“.

Nooremale koolieale:

- Maarja Kangro lasteraamat „Isa kõrvad“.

Noortele:

- Sarah Crossani noorteromaan „Iiris“

Kirepi raamatukogu soovitab:

Täiskasvanutele:

- Doris Kareva ja Age Oksa tekstid ja luuletused „Liblikalend“;
- Maris ja Tiit Pruuli „Jäine igatsus. Armastus Antarktika moodi“;
- Pille Pettai loodusravi ja traditsiooniliste loitsude raamat „Nõid annab nõu“.

Noortele:

- Catherine Ryan Hyde'i noorteromaan „Ega sa Luis Velezt pole näinud?“

Lastele:

- Priit Põhjala „Onu Mati, loomaarst“;
- Kadri Hinrikus „Taks ja Dogi“;
- Martin Widmark „Hõbeda-mõistatus.“

Orava raamatukogu soovitab:

Täiskasvanutele:

- Jojo Moyesi romaan „Armastatu viimane kiri“;
- Osho esoteerika raamat „Armastuse jõud“;
- Haruki Murakami romaan „Norra mets“;

- Heli Reinarti koostatud elulugude raamat „Unustatud ja unustamatud naised Eesti ajaloo“;

Noortele:

- Leslye Waltoni romaan „Ava Lavenderi iseäralikud ja kaunid kannatused“.

Lastele:

- Cristine Nöstlinger „Kui mu isa tahtis abielluda Anna Lachsi emaga“;
- Ketlin Priilinn „Evelini elu“.

Vana-Vastseliina raamatukogu soovitab:

Täiskasvanutele:

- Mudlum „Mitte ainult minu tädi Ellen“;

- Martin Allison Booth „Karu küüsis“ („Hunt metsas“ järg).

Noortele:

- Sarah Crossani noorteromaan „Kuutõus“.

Lastele (kõige nooremale):

- Helena Koch „Kartuli kuningriik“.

Nimetatud raamatuid saab laenutada nendest raamatukogudest, kust antud soovitused pärinevad. Uuri kindlasti, kas ka sulle lähimas koduraamatukogus siit huvipakkuvat raamatut leidub ning miks mitte ka endale riulisse või lähedasele kingiks mõni teos raamatupoest soetada.

Birgit Pettai
avalike suhete spetsialist

Laura Loikmann oma esimesel tööpäeval Kääpa noortekeskuses. Foto: Sirle Muiste

Kääpa noortekeskusel on uus noorsootöötaja

15. märtsil alustas Kääpa noortekeskuses tööd uus noorsootöötaja Laura Loikmann.

Tegemist on 20-aastase Harjumaalt pärit noorega, kes omandab hetkel haridust Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemias kogukonnahariduse ja huvitegevuse erialal. 2020. sügisest kuni siiani praktiseeris ta õpitut Jüri noortekeskuses, kus ta samal ajal ka töötas.

Varasemalt on Laura Loikmann lõpetanud Tallinna teeninduskoolis pagar-kondiitri eriala, mille kõrvalt sai ta lisaks pagar-kondiitri praktikatele töökogemust ka klienteenninduses. Vabal ajal tegeleb ta oma lemmikloomade kahe kassi ja koeraga ning enda sõnul meeldib talle ka väga matkata.

Raasikult Võrumaale elama asumine on Laura Loikmanni sõnul sukeldumine pea ees tundmatusse. „Natuke on ikka hirmutav, aga ootusärevus on suurem ja motivatsiooni on palju. Ootan huviga, mida Võrumaal mulle pakkuda on,“ rääkis Kääpa noortekeskuse uus noorsootöötaja Laura Loikmann.

Infot sinse töökoha kohta sai ta elukaaslase käest. „Temal siin aegajalt külas käies olin iga korraga aina rohkem Võrumaast lummatud ning peale Kääpa noortekeskuse armsa majaga tutvumist olin müüdud ja otsustasin kandideerida,“ jutustas Loikmann.

Loikmani esmaseks eesmärgiks on Kääpa noortega tutvumine ja kontakti loomine. Seejuures on tema sõnul väljakutseks just kontakti loomine praegusel keerulisel ajal. Ka pakub talle väljakutset Kääpa noortekeskuse terve maja haldamine. Jüri noortekeskuses oli kasutada vaid kaks ruumi.

Pikemas plaanis on Kääpa noortekeskuse uuel noorsootöötajal Laura Loikmannil eesmärgiks pakkuda noortele tegevusi, mis neid päriselt köidavad.

Soovime lennukaid ideid ja indu uuel töökohal!

Birgit Pettai
avalike suhete spetsialist

Johannes Kert

03.12.1959–04.03.2021

Kindralleitnant ja Riigikogu liige Johannes Kert lahkus meie seast 4. märtsil. See tundub nii vale ja uskumatu ning on suur kaotus kogu Eestile.

Kert lõpetas Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskonna. Sõjaväelist haridust omandas ta mitmetes välisriikides. Ta on töötanud paljudel Kaitseväe ametikohtadel ja saanud rohkelt autasusid Eestis ja välisriikides.

Meile oli ta lapsena meie külas, Kapera koolimajas elanud poiss. Osadele klassi- või koolivend, teistele naabripoiss või omakandimees. Muidugi oli ta ka meie jaoks Kaitseväe pealik, Kaitseväe ülem, Kaitseväe juhataja, maaväe ülem, Eesti sõjaline esindaja NATO ja Euroopa Liidu juures, kaitseministeeriumi nõunik, oli kindralleitnant ja Riigikogu liige. Tema tegevus kaitsejõududes algas Eestile keerulisel ajal.

Kertide pere ei elanud Kaperas kaua, uueks elukohaks sai Võru. Johannes Kert võttis Kapera algkooli tundidest osa juba koo-

Johannes Kert 2018 aasta augustis Kapera kodukandipäeval. Fotod: Ago Ruus

lieelikuna. Ta oli tähelepanelik, õpihimuline ja tark poiss. Sageli juhtus, et kui õpilased ei osanud õpetaja küsimustele vastata, siis õige vastus tuli hoopis Johanneselt. Ega ta koolipoiste viguritest ja vempudestki kõrvale hoidnud, kuid ta oli heatahtlik. Kooli lõpetas ta kiitusega. Keskkooli lõpetas Johannes Kert Võrus.

Peale Tartu Ülikooli töötas ta Võrus maadlus- ja karatetreenerina ja fotograafiaõpetajana ning pool aastat Vastseliina keskkoolis sõjalise õpetajana. Edasi tulid juba sõjaväelised õpingud ja ametid.

Kert ei kaotanud Kaperaga sidemeid. Mööda sõites peatus ta koolimaja juures, vaatas lapsepõlveaegseid lumikellukesi ja nartsisse, meenutas lapsepõlve. Ta jõudis ka Kapera kodukandipäevadele, kui vähegi aega oli. 2005. aastal Kapera sportliku tegevuse ja skautluse päeval esines peakülalisena Kert. Sel ajal oli ta sõjaline esindaja NATO ja Euroopa Liidu juures. Ta vestles eestlaseks olemisest, tõi näiteid välismaal oma silmaga nähtust. Eestlasi tuntakse

Johannes Kert.

Euroopas tublide tööinimestena. Kert juhtus aga nägema ka mõnda üksikut välismaal ebaväärikalt käituvat eestlast, kes häbistasid kogu Eestit – neil hetkedel oli tal piinlik Eesti ja eestlaste pärast. Ta pani südamele olla kõigil ja alati väärikas.

Kerti iseloomustasid abivalmidus ja südamlikkus. Jõudes kodukandipäevale, pakkus ta abi, keetis kohvi ja tegi muid vajalikke ettevalmistusi. Kui palusime, oli ta alati valmis esinema. Ta tuli meile mitte kui kindral, vaid tavaline inimene.

Johannes Kerdile olid tähtsad kodu, isamaa, Eesti Vabariik. Selle nimel elas ja töötas ta sihipäraselt ja väsimatult. Tema elu katkes ja palju jäi pooleli. Me jääme Johannes Kerti mäletama tegusa riigimehena, Eesti kaitsevõime tugevdajana ja väärika ning südamliku inimesena.

Tiiu Pihla
Vana-Vastseliina raamatukogu
direktor

Tänu vabatahtlikele sai Vastseliinas terve talve uisutada

Sellel aastal oli üle ootuste Shea talv. Täismõõtmatega Vastseliina multifunktsionaalsele väljakule jää tegemine ja nii pikalt väljakul jää hoidmine oli meile esmakordne. Paljuski tehti vabatahtlikku tööd ja kütust jäämasinale kulus päris palju. Vahepeal läksid närvid pingule, aga tulemus tasus ennast ära.

Tänu korralikele talveilmadele oli Vastseliinas avatud jääväljak, mida kasutasid paljud inimesed nii koduvallast kui ka kaugemalt – uisutamas käidi Tartust, Pärnust ja Tallinnastki. Uiske laenutasime kõigile soovijatele tasuta. Jääväljakul toimusid trennid mitu korda nädalas Vastseliina hokiklubi suurematele ja väiksematele. Mis aga kõige tähtsam – jääväljak oli enamus aega kõigile soovijatele avatud. Väljaku kasutamise inten-

siivsus läks vahepeal nii suureks, et pidime tegema spetsiaalse Facebooki lehe, kus andsime teada väljaku kasutamise kellaaegadest, jääoludest ning jää hooldusaegadest.

Väljakul toimusid ka Eestimaa Spordiliit Jõud jäähoki meistrivõistluste kodumängud. Mänge oleks rohkemgi olnud, kuid koroonaviirusest tingitud piirangute tõttu jäid need ära. Väljakul käisid paar korda trenni tegemas ka hokiklubi Tornaado hokipoisid.

Jääväljaku suurema kasutamistensiivsusega tõusid esile aga uued probleemid – tarvis oleks riietusruume ja tualeti kasutamise võimalust. Selleks hooajaks rentisime soojaku. See jäi mõõtmelt aga väikseks. Viirusohu tõttu peavad erinevad võistkonnad ka eraldi olema, nii et sellega probleemi ei lahendanud.

Kuna Vastseliina hokiväljakule rajatud platsi puhul on tegemist 2000-ruutmeetrise jääväljakuga, siis käsitsi seda väljakut hooldada polnud enam võimalik. Kui varasemalt oli jää tegemisel abiks voolikud ja kahemeetri laiune lapp, siis sel talvel soetati Rootsist 40 aasta vanune jäähooldusmasin, mis võimaldas teha igaks korraks sileda jää. Jäähooldusmasinaga kaasnes aga rida järgmisi probleeme – kuidas ja kus masinat koha peal hoiustada? Jäämasina kahekilomeetri kauguselt Vipson Projekti tootmishooneist kohale vedamine võttis igal korral samuti aega. Talve lõpuks saime kokkuleppele väikese tasu eest masina hoiustamiseks väikese metallitöökoja katlamajas jääväljaku vahetus läheduses.

9. märtsil toimus viimane trenn jääl. Nüüd valmistume aga juba

suveks. Eelmisel suvel toimusid mitmed laste hokilaagrid Vastseliinas. Eesootaval suvel on taas plaanis läbi viia kaks hokiklubi Tornado laagrit. Laagri korraldajateks on HK Tornaado ja Vastseliina hokiklubi, nii et laagris saaksid osaleda ka Vastseliina hokiklubi noored ja teisedki huvilised. Osa harjutusi oleks füüsilise tõstmiseks ning osa harjutustest toimuksid rulluiskudel. Selline variant oleks vaheldus jää peal olemisele. Majutust ja toitlustust laagri ajal plaanime pakkuda Kotkapesa puhkekeskuses.

Täna Andras Gelencserit, kes aitas innukalt kaasa jää tegemisel ning haldas Vastseliina uisuväljaku Facebooki lehte, Toomas Rebast, kes parandas jäämasinat, Toomas Kundi, kes aitas üles seada soojaku elektriühenduse, Tanel Tähet, kelle

eestvedamisel jäämasina saime. Jäämasinale kütuse ostmiseks panid panuse pea kõik hokiklubi liikmed. Hokiklubi tänab kõiki, kes tegid annetuse hokiklubi arvele. Lisaks soovime tänada Päästeametit ning Vastseliina päästekomando pealikku Aivar Laid. Täna kõiki panuse eest ja alati olete kõik platsile oodatud!

Taavi Tuvice
Vastseliina hokiklubi eestvedaja

50-ruutmeetrine kulupõleng Valgas 25. märtsil. Foto: Päästeamet

Kulu- ja metsatulekahjusid saab ennetada igaüks

Saabunud kevad ja lume kadumine paneb aia- ning maaomanikel näpud sügelema. Inimesed töötavad koroonaviiruse leviku ohu tõttu praegu palju kodus ja nii jääb veelgi rohkem aega aias või maakodus toimetamiseks. Selge see, et iga maalapp tahab kevadel korrastamist. Riisumisest, puude ning pöösaste pügamisest, aga ka tubade kevadpuhastusest kogunenud puu-, taime- ja paberipraht kuhjatakse kokku väiksemaks või halvemal juhul suuremaks lõkkeks, mille põletamisel ohutusreeglite eiramine võib kaasa tuua ulatuslikke kulu-, metsa- või hoonetulekahjusid.

Lõkke tegemisel pea meeles!

- Lõkkekoht peab olema hoonetest ohutus kauguses (väiksem lõke vähemalt kaheksa meetrit, suurem lõke 15 meetrit), sest lenduvad sädemed võivad hoone süüdata. Samuti tuleb valvata ja tagada, et lõke ei leviks ümbritsevale taimestikule.

- Lõket tohib teha vaid nõrga tuulega, kui tuule kiirus on alla 5,4 meetri sekundis, mil liiguvad vaid puude peenemad oksad.

- Lõkkekohta ümbrus tuleb puhastada süttida võivast materjalist ja kulust ning piirata kivide või pinnasevalliga.

- Hoia lõkke läheduses esmased kustutusvahendid, näiteks ämber veega, tulekustuti või veega täidetud voolik.

- Lõket tuleb järjepidevalt valvata.

- Lõkkekoht peab kevadsuvisel tuleohtlikul ajal olema vähemalt 20 meetri kaugusel metsast.

- Lõkkes tohib põletada vaid töötlemata puitu ja loodusjäätmeid.

- Enne lahkumist tuleb lasta lõkkel täielikult ära põleda või kustutada see vee või liivaga.

- Kohaliku omavalitsuse heakor- raeskirjaga saab tutvuda Võru valla kodulehel.

Kulupõletamine on aastaringset keelatud!

Eelmisel aasta käisid päästjad Eestis kustutamas kokku 729 metsa- ja maastiku tulekahju, millest 180 Lõuna-Eestis. Ühes nendest tulekahjust hukkus kahjuks ka vanem meesterahvas. Valdav osa nendest tulekahjustest süttis hooletust ümberkäimisest lahtise tulega.

Et raskete tagajärgedega loodustulekahjusid ära hoida, tulebki eriti hoolas olla lõkke asukoha valimisel ning ohutusreeglite täitmisel, et tuli lõkkest kulusse ei leviks. Ka autoaknast välja visatud põlev tikk või suitsukoni süütab kulu hetkega, millega võib põhjustada ulatusliku maastikutulekahju. Autos suitsetades tuleb suitsukoni kustutada tuhatosi.

Koroonaviiruse leviku tõttu on kõik eesliinistöötajad, nende hulgas ka päästjad, valmis abistama inimesi, kes seda kõige rohkem vajavad. Ohutult käitudes säästab igaüks päästjate jõudu ja aega, et pakulist abi vajavate inimeste juurde jõutakse võimalikult kiiresti. Ohutult käitudes saab igaüks nii olla kangelane!

Rohkem infot ohutu lõkketegemise kohta saad küsida infotelefonilt 1247 või lugeda päästeameti ennetuslehel www.kodutuleohutuks.ee.

Tuleohutusnõuete rikkumine võib tuua kuni 1200 euro suuruse rahatrahvi.

Elari Kliiman

Lõuna päästkeskuse ennetus-
büroo vanemspetsialist

PÄÄSTEAMET
Estonian Rescue Board

Teade perearstilt

70+ vanused inimesed, kellele perearsti juurest ei ole veel helistatud küsimusega, kas soovite COVIDi vaktsiini, palume võtta ise perearstikeskusega ühendust!

Traktoriga ülevaatusle

Traktorite, liikurmasinade ja nende haagiste tehnoülevaatusle graafik 2021. aastal Võru maakonnas:

12. aprillil

kell 9.00 Sän & Män
kell 10.30 Antsla töökoda + Kollino
kell 11.30 Kraavi töökoda
kell 12.00 Vaabina töökoda
kell 13.00 Kuldre vallavalitsuse parkla

13. aprillil

kell 9.00 Kurenurme
kell 11.00 Linnamäe
kell 12.00 Osula Oss töökoda
kell 13.00 Sulbi töökoda

14. aprillil

kell 8.30 Otsa töökoda
kell 9.00 Lasva töökoda
kell 10.00 Kääpa töökoda
kell 10.30 Tsolgo töökoda
kell 11.30 Väimela töökoda
kell 12.30 Parksepa
kell 13.00 Raiste töökoda

15. aprillil

kell 9.00 Mõniste töökoda
kell 9.30 Saru ait-kuivati
kell 11.00 Tursa+Karisöödi
kell 12.30 Sänna keskus + Hurda küla

16. aprillil

kell 9.00 Haabsaare töökoda
kell 10.30 Tsooru töökoda
kell 11.30 Kõrgepalu töökoda
kell 12.30 Varstu töökoda

19. aprillil

kell 9.00 Uusvada
kell 9.30 Meremäe töökoda
kell 11.00 Kapera
kell 11.30 Vastseliina töökoda

20. aprillil

kell 9.00 Härma + Hilana küla
kell 10.00 Obinita töökoda
kell 11.00 Vana-Vastseliina töökoda
kell 12.00 Illi talufarm

21. aprillil

kell 9.00 Vastseliina teejaoskond
kell 9.40 Nopri farm
kell 11.30 Misso töökoda
kell 12.30 Luhamaa kaupluse parkla

22. aprillil

kell 8.30 Navi töökoda
kell 9.00 Järvere bussipeatus
kell 10.00 Nursi masinaühistu
kell 12.00 Pärlijõe kauplus

23. aprillil

kell 9.00 Antsla teejaoskond
kell 10.00 Kagumerk
kell 10.30 Antsla töökoda
kell 11.40 Uue-Antsla töökoda
kell 12.00 Urvaste kooli parkla

26. aprillil

kell 8.30 Puiga töökoda
kell 9.30 Haanja töökoda
kell 10.30 Ruusmäe töökoda
kell 11.30 Luutsniku parkla
kell 12.30 Viitina töökoda

27. aprillil

kell 8.30 Rõuge töökoda
kell 9.30 Krabi töökoda
kell 10.00 Pähni RMK
kell 10.30 Vana-Roosa
kell 12.00 Rimmi

Tehnoülevaatusle hinnakiri

1. Traktori haagis (üheteljeline) 10 eurot;
2. Traktori haagis (kahe- ja enamateljeline) 15 eurot;

3. Ratastraktor (kuni 75kw) 20 eurot;
4. Ratastraktor (alates 75kW) ja liikurmasinad 25 eurot;
5. Määratud ülevaatuskohast kojututse 5 eurot;
6. Eriväljakutse 20 eurot;

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20%.

Toimi ülevaatusel järgnevalt:

- vältige kogunemisi ja püsige masinas;
- otsige välja ja asetage nähtavale kohale masina registree- rimistunnistus, eemaldage kilekaaned jne;
- asetage nähtavale kohale lisa- varustus (kustuti, tõkiskingad, ohukolmnurk jne);
- võimalusel desinfitseerige masina hoovad, lülitid, nupud jne;
- masine ülevaatusle ajal hoidke piisavat vahemaad (minimaal- selt kaks meetrit);
- järgige ülevaataja antud juhi- seid.

Graafik saadaval ka kodulehel:
<http://www.kagusell.ee/trakto-rite-ulevaatus/>

Lisainfo: tel +372 782 0520 või e-posti teel ulevaatus@kagusell.ee

Marek Möistus
Kagu-Sell OÜ
ülevaatusle juhataja

Võru Vallavalitsus kutsub osalema Võru valla kaunis kodu 2021 konkursil

Konkurss toimub neljas kategoorias:

- 1) elamud ja suvilad õuelaga tiheasustusalal
- 2) korter- ja ridaelamud õuealaga
- 3) talud ja maakodud õuealaga hajasustusalal
- 4) sotsiaal-, äri- ja tootmisobjektid õuealaga

Võru Vallavalitsus ootab vabas vormis taotlusi 31. maini 2021 e-posti teel vald@voruvald.ee või paberikandjal Võrumõisa tee 4a, Võru linn, märgusõna "kaunis kodu"

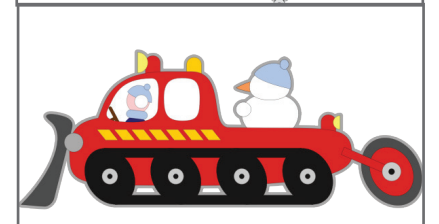
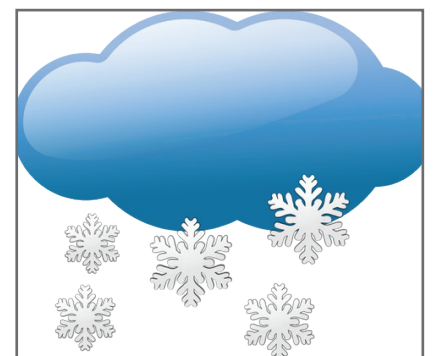

Taotlus peab sisaldama kinnistu nime ja aadressi, kinnistu omaniku või valdaja nime ja kontaktandmeid, tema kirjalikku nõusolekut (välja arvatud juhul kui esitaja ise on omanik või valdaja), konkursi kategooriat ja lühikest põhjendust.

Statuut on leitav lingil: <https://atp.amphora.ee/voruvv2017/index.aspx?itm=264637>
või valla kodulehel : voruvald.ee → valdkond → maaelu → kaunis kodu

Kinnistuid külastatakse omaniku või valdajaga kooskõlastatult juuni kuu jooksul. Hindamist korraldab Võru Vallavolikogu maaelukomisjon, esitades tulemused Võru Vallavalitsusele kinnitamiseks ning võitjate autasustamiseks hiljemalt augustiks 2021.

Info: maarika.rosenberg@voruvald.ee, 516 5751

Tsolli küla elanikud avaldavad tänu lumekoristust antud piirkonnas teostanud Marek Birnbaumile, kes on talve jooksul lumelükkamisel väga korralikku tööd teinud.

Lasva veetorn-galerii alustab uut hooaega

15. mail alustab Lasva veetorn-galerii oma 12. hooaega. Veetorn renoveeriti 2009. aastal ja on sellest ajast olnud Lasva tutvustajaks ja kaubamärgiks. Lasva rahvamaja kollektiivi jaoks on piirangute aeg andnud võimaluse pühendada Lasva veetorn-galerii uuenduste väljatöötamiseks. Tänavuseks hooajaks olemegi teinud mitmeid muudatusi, et külastajatele veetorni veelgi huvitavamaks teha.

Uus on Lasva veetorn-galeriis avatav linnufotonäitus „Eesti linnud“, mille kaudu saab linde tundma õppida nende põhiliste välistunnuste järgi. Fotode all olevad tingmärgid annavad linnu kohta infot, mis aitab linde paremini meelde jätta ja looduses hiljem ära tunda. Lisaks oleme

koostanud kolmes eksemplaris raamatu, kus on fotod ja eluviisi kirjeldused 40 Eestis enamlevinud linnu kohta. Lindudega tutvumist toetab klavertrepp, mille klahvidele astudes saavad külastajad kuulda linnuhääli ja neid ära arvata. Valmimisel on ka interaktiivne mäng, kus külastajad saavad magnetalusel panna kokku linnu nime ja pildi. Kooligruppidele oleme koostanud haridusprogrammi, mis aitab õpilastel loodusõpetuses ja bioloogias õpitut ning kohapeal programmi käigus kuulnud teadmisi kinnistada ja uusi juurde saada. Programme pakume ka gruppidele ja peredele, kellel soov teadmiste omandamisel ise aktiivselt kaasa lüüa.

Sellest hooajast alates saab veetorn-galeriist osta temaatilisi

suveniire ja käsitööd, mille tarbeks oleme soetanud uued vitriinid. Müüme Lasva veetorn-galerii pildiga tasse, küünlaaluseid, termomeetreid, erineva kujuga magneteid ja kohalikku käsitööd.

Lasva veetorn-galerii ees on suurepärase koht teatrietenduste tegemiseks. Plaanime suvel regulaarselt üritusi korraldada, kuhu kõik huvilised on oodatud nautima erinevaid etendusi ja kontserte.

Lasva veetorn-galerii on avatud 15. maist 15. septembrini. Ootame kõiki endisi ja uusi huvilisi tutvuma veetorni uue väljapanekuga ja leidke ka aega, et külastada toimuvaid üritusi.

Katri Enno
Lasva rahvamaja kunstiline juht

Lasva klavertreppiga veetorn-galerii

Avatud maist septembrini, neljapäevast pühapäevani kell 11-17. erikokkulepped tel +372 519 36948 või sirje@lasva.ee

LASVA VEETORN-GALERIIS SAAB:

- ülevaate Lasva piirkonna ajaloost
- kuulda imepäraseid helisid astudes torni viial ainulaadsel klavertrepi mustadele klahvidele
- vaadata vanas veetornis fotonäitust "Eesti linnud"
- imetleda murukatuselt avanevat vaadet ümbruskonnale
- uudistada torni põranda sees olevat valguskaevu
- otsida läheduses asuva parkmetsa alt loomakujusid
- tellida põhikooli õppekava toetavat haridusprogrammi

PÄÄSE VEETORNI:

- täiskasvanud 2 eurot
- põhikooliõpilased 1 euro
- eelkooliealised tasuta
- haridusprogramm 30 eurot (eelregistreerimisel, orienteeruv kestus 45 minutit)

Hooajalisi üritusi jälgi Lasva Rahvamaja ja Võru valla f
Müügil temaatilised suveniirid ja käsitöö

Südamlik kaastunne märtsis lahkunute lähedastele!

Meeta Pant
16.03.1929–02.03.2021

Aivar Kindsiko
05.05.1963–03.03.2021

Ly Mitt
30.11.1953–04.03.2021

Marko Linnas
18.03.1974–07.03.2021

Mart Majas
07.11.1943–11.03.2021

Eetla Ohakas
10.08.1927–11.03.2021

Leili Palo
23.08.1930–15.03.2021

Aime Kõiv
27.08.1936–15.03.2021

Väino Kalkun
07.06.1936–16.03.2021

Eha Vaglakas
25.02.1934–17.03.2021

Aalar Kukk
05.03.1945–18.03.2021

Ülo Daniel
10.01.1961–20.03.2021

Eha Antons
25.03.1924–20.03.2021

Elvi Peri
09.04.1933–23.03.2021

Erna-Melanie Möttus
08.05.1926–28.03.2021

Anatolie Nosov
07.03.1949–31.03.2021

Ursula Hakk
07.12.1945–31.03.2021

Märtsis registreeriti Võru vallas 10 sündi

Kolm poissi

GERTH,

LAUR,

KERON

Seitse tüdrukut

LIISA, KETRIIN, ELLI,

MADLI, ROSALYN,

KAROLA, SASKIA

Palju õnne uutele vallakodanikele!

Ago Ruusil valmis fotonäitus „Üks südamekujuline järv“

Südamekujuline Kirikumäe järv. Foto: Ago Ruus

Selle järve kaldal elati juba smuiste, seda tõendavad arheoloogilised leiud. Järv toitis ja kaitses. Eluaseme rajamiseks oli soodne järve põhjakallas, mis asus kõrgemal. Hädaohu korral võis aga minna pakku järvest lõuna pool asuvatele soosaartele. Järve kutsuti kunagi Ahijärveks. Miks,

seda ei oska keeleteadlased aga senini täpselt seletada.

Juba orduaja alguses möödus järvest tähtis tee, mis ühendas Vastseliina ordulinnust muu maailmaga. Liivi sõja ajal ehitati järve kaldale kirik. See hävis hilisemate sõdade keerises, kuid kiriku järgi sai

järv endale uue nime – Kirikumäe järv. Nii tunneme seda järve ka tänapäeval.

19. sajandi lõpus käisid Tartu ülikooli teadlased ja tudengid siin uurimisreisidel ning botaanik Johann Christoph Klinge (1851–1902) leidis kinnitust oma

oletusele, et järved kasvavad kinni peamiselt tuulte eest varjatud küljest. Tema järgi nimetatakse seda nähtust Klinge seaduseks.

Kirikumäe järv on läbi aegade võlunud oma iluga nii kohalikku kui ka kaugema kandi rahvast. 1930ndatel aastatel kogunesid ümbruskonna noored järve põhjapoolsele kaldale, mida kutsuti järvesaareks, et Eestimaa niigi lühikesed ööd olematuks tantsida. Kolhoosiajal tuldi siia rändkinoseanssidele, et leida raskes ajas pisutki hingeosutust.

1960ndate aastate alguses sai järv tuntuks aktiivse puhkusekohana. Kohaliku majandi aktivisti Roland Oleski eestvõttel hakati siin harrastama veesuusatamist, toimusid majandi veespordipeod, järve kaldale ehitati saun. Sellest ajast saati on järv justkui magnetiga tõmmanud ligi puhkajaid ligidalt ja kaugelt. Koguteoses „Võrumaa“ südamekujulise põhijoonisega järveks nimetatud Kirikumäe järv on avanud oma südame kõigile külastajatele, lubades endasse armuda, ja seda igaveseks.

Põnevaid külalisi siia jagub: peale suvitajate, matkajate ja marjuliste on järvel sõudnud kuningapoeg koos printsessiga. Nad kohtasid järve kaldal nii salapäraseid näkki kui ka koledaid, aga heasüdamlikke kolle. 1984. aasta suvel filmiti siin nimelt mitu episoodi Tallinnfilmi muinasjutufilmile „Karoliine hõbelõng“ (režissöör Helle Murdmaa). Seega võib järve muu hulgas pidada muinasjutuliseks. See tunne tekib eriti varajastel suvehommikutel, kui järvest õhkuv udulaam katab vastaskalda silueti.

Fotonäitus on austusavaldus kaunile ja saladuslikule järvele, mille kaldal asub ka minu sünnikodu ning kuhu elus ikka ja jälle tagasi olen pöördunud. Ka mina olen oma südame järvele kaotanud.

Fotonäituse valmimist toetas Võru vald, mille eest südamest suur aitäh. Suur tänu ka kõigile teistele abilistele!

Kõigepealt näeb näitust Vastseliina rahvamajas – aga alles peale seda, kui koroonaviiruse pandeemia poolt seatud keelud kaovad.

Ago Ruus
näituse koostaja

VANA PILT JUTUSTAB: Unustatud luuletaja

Seekordne foto on väga vana ja Sharuldane. 1972. aastal annetas Võru muuseumile pildi Tsiistre kandi teenekas koduloolane Elmar Niilo.

Pildile on tundmatu päevapiltniku poolt jäädvustatud tollane Vastse-liina vallakohus täies koosseisus. Suure tõenäosusega on pilt tehtud 1899. aastal. Vallakohus koosnes sellal peamiselt väarikatest taluperemeestest. Õnneks on teada ka meeste nimed. Alates vasakult istuvad kohtu esimees Peeter Pun, kohtu liikmed Jakob Jedas, Jakob Kaur ja Vidrik Sok. Tagareas seisavad vallakohtu sekretär Jaan Parv, kes ühtlasi oli ka abi vallasekretär ja vallasekretär August Grossberg.

Pikemalt tahaks peatuda neist meestest 1897. aastal Vastseliinas vallakirjutajana tööle asunud Jaan Parvel – mehel, kes on jätnud arvestatava jälje Eesti kirjanduslukku.

Kes ei teaks üldtuntud rahvalikku laulu:

*Kui lapsena lustilla luhal,
siis oli mängisin kaskede all,
siis oli mu süda nii puhast
kui allikavete kristall*

Vähesed teavad laulusõnade autorit nimetada ja selleks on mees pildilt – Jaan Parv. Algselt luuletusena

„Laps ja mees“ ilmunud tekstile on lisandunud hiljem juurde viis ja selliselt rahvaliku lauluna on säilinud Jaan Parve tekst tänapäevani.

Jaan Parv (1867–1899) sündis Kanepi kihelkonnas, koolis käis Võru linnas. Andekas poiss hakkas juba 14-aastasena luuletama ja suundus seejärel esmalt Tallinna, seejärel Tartusse ajakirjanduslikule tööle, jätkates samal ajal luuletamist, näidendite kirjutamist, kirjanduskriitika avaldamist ja luule tõlkimist. Kuigi tema looming oli noorele eale vaatamata mahukas, siis nagu kirjutab kirjandusteadlane Rudolf Põldmäe „J. Parve looming ei küüni kõrgemale oma aja luule hallusest, kus ainult üksikud suutsid näidata teistest erinevat ilmet (J. Tamm, A. Haava, Juhani Liiv).“ Tuntuks aga saavad tema tõlketööd, eriti ungari luuletaja Sandor Petöfi loomingut tõlkes.

Teadaolemata põhjustel jättis Jaan Parv ajakirjandusliku tegevuse ja asus elama Võru linna, kus 1890. aastal abiellus Julie Saarega. Neil sündis poeg. 1893. aastal asus Parv Vastseliina kihelkonna Loosi valla kirjutajaks, kust liikus edasi suuremale kohale Vastseliina valla kirjutajaks. Vallasekretärina tõusis ta väljapaistvaks asjatundjaks ja avaldas palju õigusteadusliku kallakuga artikleid, mis selgita-

Vastseliina vallakohus. Foto: VK F 532:1

vad valla omavalitsuse tegevust puudutavaid seadusi ja määrusi.

1899. aasta sügisel haigestus Jaan Parv raskelt ja suri 17. oktoobril 32-aastasena. Ta maeti Vastseliina kalmistule. Kahjuks pole teada väl-

japaistva võrumaalasest luuletaja kalmu asukoht. Järelhüüded Jaan Parvele ilmusid kõikides tollastes suuremates ajalehtedes, tema hea sõber Hindrek Prants aga kirjutas pikema nekroloogi ajakirjas „Linda“ (1899, nr 47).

Abiks oli pildiloo kirjutamisel R. Põldmäe artikkel „Sajandi lõpu luuletaja ja kriitik Jaan Parv“ (Keel ja Kirjandus, 1969, nr 3).

Ago Ruus
rubriigi toimetaja
agoruus@gmail.com, 505 6691

VÕRU VALLA KULTUURIKALENDER

APRILL

17.04 kella 11-18 terviseetmalise koolitussarja „Toidame ja tervendame end ise“ teine õppepäev Triinu permakultuuriaias Külaoru külas. Juhendab taimetark Mercedes Merimaa.

25.04 kell 14 mälumäng Lasva rahvamaja juures.

MAI

4.05 kell 18 mälumäng Orava kultuurimajas.

8.05 kella 11-18 terviseetmalise koolitussarja „Toidame ja tervendame end ise“ kolmas õppepäev Vastseliina rahvamajas. Juhendab Riina

Raudsik.

30.05 kell 14 mälumäng Lasva rahvamaja juures.

NÄITUSED

- Orava raamatukogus on 30. märtsist kuni 31. maini avatud Toomas Volkmani fotonäitus „Vabariigi lapsed“.
- Alates aprillist on Parksepa raamatukogus avatud Puiga raamatukogu direktori Maire Noormaa meeleolupiltide näitus.
- Alates aprillist on Vastseliina rahvamaja teise korruse fuajees avatud Ago Ruusi fotonäitus „Südamekujuline järv“.

Palume jooksvalt jälgida Terviseameti nõuandeid ning infot ürituste toimumise või ärajätmise kohta!

Palju, palju õnne sünnipäevaks aprillikuu sünnipäevalistele!

70
ILME KÖNNUSAAR
AARE ALLPÖDER
MIKU VANAMETS
VIKTOR KUUSIK
LEMBIT KLAASSEN
TIIA KOLTS
AREND SILMUS
ALEKS PAI

75
RAISSA REDI
SILVI PLOOMSAAR
MAIA KAUR
ANU LUSBO
KALJU PIHLAPUU
MAIMU ILVES
MAIE ZUPSMAN
MATTI ELLISAAR

80
VOLLI KIKAS
LEIDA LOBIN
ENDA KENDRA
HELVE RIIVIK
VEERA VAARIK

85
VAIKE TRUIJA
JEVGENIE PUUSAAR
LINDA HAAN
MARET KOPPEL
MALLE RÄIM
ZINAIDA BAJARSKENE
PEEDO LEHES

90
EHA URM
ÕIE EICHE
LJUBOV LEHTLA

91
ALIA KUUSE
LEIDA HORN
JUTA KÜLAOTS
HELVI LAATS

92
VALENTINA NAGEL
ALIDA BOGDANOVA

93
VAIKE PÄRN
SILVIA MAASIKAS
ASTA TAMMSALU

95
HELDUR PRESS

96
ELSA REEDI
ERNA TRUUP

98
ILSE KÄRBLA

99
LINDA SARAPUU
LEHTE REIS

Kui Te ei soovi oma nime õnnitluste rubriigis näha, siis kontakteeruge 782 1576 või anne@voruvald.ee

Võru Vallavalitsusest: vallamaja asub aadressil Võrumõisa tee 4a, 65605 Võru linn. Üldtelefon: 785 1242. E-post: vald@voruvald.ee. Koduleht: www.voruvald.ee.
Võru Valla Teatajat koostab, toimetab ja külvendab Võru vallavalitsuse avalike suhete spetsialist Birgit Pettai, tel 5309 9116. Leht ilmub 11 korda aastas, igal kuul, välja arvatud juulis. Järgmine leht saabub postkasti maikuu. **Artikleid järgmisesse lehte ootame 26. aprilliks** e-posti aadressile birgit@voruvald.ee.
Tiraaž: 4200 eksemplari. Trükk: Printall AS, Tallinn. Kohaletoimetamine: Omniva.

Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada!

Uudistega püsivalt kursis olemiseks jälgi meid:

@voruvald

Võru vald